



Kanton Zürich
Bildungsdirektion
Volksschulamt

Πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο για τη γλώσσα και τον πολιτισμό καταγωγής (HSK)

Με επεξηγήσεις σχετικά με τις συνθήκες-πλαίσιο της
διδασκαλίας



Περιεχόμενα

1 Σκοπός του προγράμματος διδασκαλίας-πλαισίου	5
Η εξέλιξη του μαθήματος Γλώσσας και Πολιτισμού Καταγωγής (HSK) από το ξεκίνημα έως και σήμερα	5
2 Ορισμοί και βασικές αρχές	7
Ορισμός	7
Κατευθυντήριες γραμμές	7
Συγκρότηση και διάρθρωση	8
3 Κατανόηση της μάθησης και της διδασκαλίας	10
Διδασκαλία με γνώμονα τις δεξιότητες	10
Αξιολόγηση με βάση τις δεξιότητες	10
Εργασία για το σπίτι	11
Μέσα διδασκαλίας και διδακτικό υλικό	11
Επιλογή της μεθόδου	12
Ουδετερότητα της διδασκαλίας	12
4 Θεματικός τομέας «Γλώσσες»	14
Σημασία και στόχοι του θεματικού τομέα	14
Διδακτική της πολυγλωσσίας	15
Τομείς δεξιοτήτων	15
5 Θεματικός τομέας «Φύση, άνθρωπος, κοινωνία»	18
Σημασία και στόχοι του θεματικού τομέα	18
Τομείς δεξιοτήτων	19
6 Σχετικά με τη διδασκαλία στους επιμέρους κύκλους	23
Κύκλος 1	23
Κύκλος 2	24
Κύκλος 3	24
7 Γλωσσάριο	25
8 Παραρτήματα	
Παράρτημα I: Συνθήκες - πλαίσιο στο Καντόνι της Ζυρίχης	32
Παράρτημα II: Επίπεδα και θέματα – μια επισκόπηση	37
Παράρτημα III: Βιβλιογραφία	43

Impressum

Herausgeberin

Bildungsdirektion Kanton Zürich,
Volksschulamt

Erarbeitet in Zusammenarbeit mit den
HSK-Trägerschaften

Wissenschaftliche Beratung durch Dr.
Ursula Ritzau, PH FHNW, und Prof. em.
Dr. Dr. Basil Schader, PHZH

Gestaltung

raschle & partner raschlepartner.ch

Übersetzung

Interserv AG

Kontakt

Volksschulamt, Abteilung Besondere
Förderung Sektor Interkulturelle
Pädagogik
Walchestrass 21
8090 Zürich
+41 43 259 53 61
ikp@vsa.zh.ch www.zh.ch/hsk

Die Orientierung an diesem Lehrplan wird
auch in anderen Kantonen empfohlen:
Basel-Landschaft, Basel-Stadt, Bern,
Glarus, Luzern, Schaffhausen, St. Gallen
und Thurgau.



Kanton Zürich
Gemeinnütziger Fonds

Finanzielle Unterstützung durch den
gemeinnützigen Fonds des Kantons
Zürich

Vollständig überarbeitete

4. Auflage 2023

© Bildungsdirektion Kanton Zürich

Εισαγωγή

Η προώθηση των *πολυγλωσσικών* και *διαπολιτισμικών* δεξιοτήτων ανήκει στις βασικές λειτουργίες του σχολείου. Αυτόν τον στόχο έχει και το μάθημα γλώσσας και πολιτισμού καταγωγής (HSK), το οποίο συμπληρώνει τις προσφορές του δημόσιου σχολείου. Σε αυτά τα μαθήματα τα *δίγλωσσα* και *πολύγλωσσα* παιδιά και οι έφηβοι διευρύνουν τις ικανότητές τους στη *γλώσσα καταγωγής* τους. Επιπλέον αποκτούν γνώσεις σχετικά με τα τρέχοντα *πλαίσια διαβίωσης* και τον πολιτισμό της χώρας καταγωγής τους. Τα μαθήματα Γλώσσας Καταγωγής και Πολιτισμού (HSK) παρέχονται στο Καντόνι της Ζυρίχης από τις *χώρες καταγωγής* και ιδιωτικούς φορείς. Οι φορείς αυτοί έχουν εδώ και πάνω από πενήντα χρόνια την επιστημονική και διοικητική στήριξη από τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης του Καντονιού.

Το 2011, η Υπηρεσία υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης του Καντονιού της Ζυρίχης, με τη συμμετοχή των φορέων HSK και άλλων εξωτερικών εμπειρογνομόνων, εκπόνησε ένα πρόγραμμα-πλαίσιο για τα μαθήματα αυτά, το οποίο χρησιμοποιείται επίσης σε διάφορα άλλα Καντόνια της γερμανόφωνης Ελβετίας. Στόχος ήταν η εναρμόνιση των διδακτικών προγραμμάτων των φορέων μεταξύ τους, αλλά και με το πρόγραμμα διδασκαλίας της υποχρεωτικής σχολικής εκπαίδευσης. Η παρούσα αναδιατύπωση του προγράμματος διδασκαλίας λαμβάνει υπόψη τις αλλαγές στην εκπαιδευτική πολιτική με την εναρμόνιση του προγράμματος-πλαισίου με το Πρόγραμμα διδασκαλίας 21 για την υποχρεωτική σχολική εκπαίδευση. Επιπλέον περιέχει περαιτέρω βελτιώσεις στο περιεχόμενο και τη γλώσσα, οι οποίες έγιναν σε συνεργασία με το εκπαιδευτικό προσωπικό HSK, με συντονιστές HSK, καθώς και με άλλους εξωτερικούς εμπειρογνώμονες.

Σχετικά με τη δομή της παρούσας δημοσίευσης

Το –πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο βασίζεται στο Πρόγραμμα διδασκαλίας 21 για την υποχρεωτική σχολική εκπαίδευση. Συνεπώς, μεμονωμένα αποσπάσματα κειμένου από το Πρόγραμμα διδασκαλίας 21 έχουν υιοθετηθεί απευθείας ή έχουν προσαρμοστεί ελαφρώς για την παρούσα έκδοση. Το κεφάλαιο 1 εξηγεί το νόημα και τον σκοπό του προγράμματος διδασκαλίας-πλαισίου και δίνει μια επισκόπηση των μαθημάτων HSK από τις απαρχές μέχρι σήμερα. Το κεφάλαιο 2 περιγράφει τις βασικές αρχές, το κεφάλαιο 3 ασχολείται με την κατανόηση της μάθησης και διδασκαλίας. Τα κεφάλαια 4 και 5 είναι αφιερωμένα στους δύο θεματικούς τομείς «Γλώσσες» και «Φύση, άνθρωπος, κοινωνία». Κατ' αρχάς περιγράφουν τη σημασία του κάθε θεματικού τομέα και στη συνέχεια ορίζουν τους αντίστοιχους τομείς δεξιοτήτων, καθώς και τις ίδιες τις δεξιότητες. Οι επιμέρους φορείς ή οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί των μαθημάτων HSK σχεδιάζουν τη μεθοδολογία για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων. Γι' αυτό, το κεφάλαιο 6 περιορίζεται σε γενικές εκτιμήσεις για τους επιμέρους κύκλους.

Το γλωσσάριο (κεφάλαιο 7) προέρχεται σε μεγάλο βαθμό από το γλωσσάριο του προηγούμενου προγράμματος διδασκαλίας-πλαισίου. Ορισμένες τροποποιήσεις έγιναν με βάση το γλωσσάριο της έκδοσης της EDK «Unterricht in Heimatlicher Sprache und Kultur HSK» (Anja Giudici, Regina Bühlmann 2014). Το γλωσσάριο εξηγεί όλους τους όρους που αναφέρονται στο παρόν κείμενο με *πλάγιους* χαρακτήρες. Σημαντικότεροι είναι οι εξής ορισμοί: Η γλώσσα που διδάσκεται στο μάθημα HSK είναι για τα περισσότερα παιδιά η *πρώτη γλώσσα*, αλλά για κάποια είναι η *δεύτερη γλώσσα* τους. Το παρόν Πρόγραμμα διδασκαλίας ορίζει τη γλώσσα του σχολείου στο μάθημα HSK ως *γλώσσα καταγωγής*.

Το παράρτημα (κεφάλαιο 8) περιέχει τη νομική βάση για το μάθημα HSK στο Καντόνι της Ζυρίχης, καθώς και πληροφορίες από την Εποπτική Υπηρεσία υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης (Volksschulamt) σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής του. Υπάρχει επίσης μια επισκόπηση των πιθανών θεμάτων ανά βαθμίδα και της βιβλιογραφίας που αναφέρεται στο κείμενο.



1 Σκοπός του προγράμματος διδασκαλίας - πλαισίου

Αυτό το πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο ευθυγραμμίζει τους στόχους των μαθημάτων HSK με τις τρέχουσες ανάγκες των δίγλωσσων ή πολύγλωσσων παιδιών και είναι ευθυγραμμισμένο με το Πρόγραμμα διδασκαλίας 21. Ο σκοπός χρήσης του είναι τριπλός:

Πρώτον, το Πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο χρησιμοποιείται από τους φορείς HSK για να αναπτύξουν τα δικά τους προγράμματα διδασκαλίας και να τα συντονίσουν με το Πρόγραμμα διδασκαλίας 21. Βέβαια, οι αφετηρίες διαφέρουν: Οι φορείς που δημιουργούν εξ αρχής ένα πρόγραμμα διδασκαλίας, μπορούν να το χρησιμοποιήσουν ως οδηγό για την κατάρτιση των δικών τους προγραμμάτων διδασκαλίας. Από την άλλη πλευρά, οι κρατικοί φορείς διαθέτουν συνήθως ήδη προγράμματα διδασκαλίας που έχουν καθοριστεί από τα υπουργεία Παιδείας των χωρών καταγωγής. Εάν είναι απαραίτητο, προσαρμόζουν τα περιεχόμενα των προγραμμάτων διδασκαλίας με τέτοιον τρόπο ώστε να είναι συμβατά με τους στόχους και τα περιεχόμενα του προγράμματος διδασκαλίας-πλαισίου και να μην έρχονται σε αντίθεση με αυτό. Όλοι οι φορείς έχουν το περιθώριο να σταθμίσουν τις επιμέρους δεξιότητες και τους θεματικούς τομείς του προγράμματος διδασκαλίας-πλαισίου, ανάλογα με τις δικές τους ανάγκες και προϋποθέσεις. Δεδομένου ότι έχουν στη διάθεσή τους μόνο δύο έως τέσσερις ώρες την εβδομάδα για τα μαθήματά τους και οι μαθησιακές ομάδες είναι συνήθως ετερογενείς όσον αφορά την ηλικία, τις προηγούμενες γνώσεις και το επίπεδο επίδοσης, θα πρέπει να θέσουν προτεραιότητες.

Δεύτερον, το Πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης αποτελεί τη βάση για την εξέταση της αίτησης ενός χορηγού μαθημάτων HSK για αναγνώριση των μαθημάτων του. Αναγνωρίζονται μόνο οι κύκλοι μαθημάτων των φορέων των οποίων το πρόγραμμα διδασκαλίας και το μάθημα αντιστοιχούν στο Πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο. Εάν υπάρχει πρόγραμμα διδασκαλίας από τη χώρα καταγωγής, θα πρέπει να διευκρινίζεται πώς αυτό και το πρόγραμμα-πλαίσιο HSK ταιριάζουν μεταξύ τους και τι προβλέπεται σε περίπτωση ασυμβατότητας. Μέσω αυτής της λειτουργίας στη διαδικασία αναγνώρισης, το παρόν πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο καθίσταται δεσμευτικό για τους φορείς των οποίων οι κύκλοι μαθημάτων HSK αναγνωρίζονται: Καθορίζει το πλαίσιο εντός του οποίου μπορούν να καθορίσουν τους ειδικούς στόχους και το περιεχόμενο στο δικό τους πρόγραμμα διδασκαλίας και να τα ενσωματώσουν στο δικό τους μάθημα.

Τρίτον, το πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο χρησιμεύει ως βάση κατανόησης για όλους τους συμμετέχοντες: Παρέχει στους φορείς, τους εκπαιδευτικούς HSK, τις τοπικές και καντονιακές αρχές και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα μια κοινή βάση για τις συνθήκες, τους στόχους, το περιεχόμενο και τις έννοιες που διέπουν το μάθημα HSK.

Αυτό το πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο ανταποκρίνεται στις τρέχουσες συνθήκες και προδιαγραφές στο Καντόνι της Ζυρίχης. Ο όρος «Πρόγραμμα διδασκαλίας 21» αναφέρεται στο Πρόγραμμα διδασκαλίας 21 της Ζυρίχης.

Εξέλιξη του μαθήματος HSK από το ξεκίνημα έως και σήμερα

Τα πρώτα μαθήματα HSK καθιερώθηκαν στο Καντόνι της Ζυρίχης τη δεκαετία του 1930 με πρωτοβουλία πολιτικών προσφύγων από την Ιταλία. Με την αυξανόμενη ιταλική μετανάστευση, αυξανόταν σταθερά και ο αριθμός αυτών των μαθημάτων. Στα τέλη της δεκαετίας του '60 και στις αρχές της δεκαετίας του '70 άρχισαν να προσφέρουν μαθήματα και σύλλογοι γονέων από άλλες εθνικότητες. Σταδιακά την οργάνωσή τους ανέλαβαν οι αντίστοιχες χώρες καταγωγής. Στις 21 Ιουνίου 1966, το Συμβούλιο Παιδείας (σήμερα: Συμβούλιο Εκπαίδευσης) εξέδωσε το πρώτο του ψήφισμα για το θέμα αυτό, επιτρέποντας τη δοκιμαστική διεξαγωγή τέτοιων μαθημάτων στις σχολικές αίθουσες. Αρχικά, αυτό ίσχυε μόνο για τα ιταλικά μαθήματα, τα οποία, εξάλλου, δεν επιτρεπόταν ακόμη να πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του «κανονικού σχολικού ωραρίου».

Με την απόφαση της 16ης Μαΐου 1972, το Συμβούλιο Παιδείας άφησε στις σχολικές κοινότητες την αρμοδιότητα να εντάξουν τα ιταλικά, καθώς και τα ισπανικά τμήματα HSK στο τακτικό ωρολόγιο πρόγραμμα. Τον ίδιο χρόνο, η Ελβετική Διάσκεψη Υπουργών Παιδείας των Καντονιών (EDK) πρότεινε να ενταχθούν εντός του σχολικού ωρολογίου προγράμματος δυο ώρες μαθημάτων HSK.

Το 1982, το Γενικό Προξενείο της Ιταλίας και της Ισπανίας και μια «Συντονιστική Ομάδα της Ένωσης Αλλοδαπών Γονέων στο Καντόνι της Ζυρίχης» ζήτησαν από το Συμβούλιο Παιδείας να ενσωματώσει τα μαθήματα HSK σε όλο το Καντόνι στη σχολική λειτουργία και να επιτρέψει την αναγραφή του βαθμού HSK στους σχολικούς

ελέγχους. Με την απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 1983 το Συμβούλιο Παιδείας εκπλήρωσε αυτές τις επιθυμίες και επέτρεψε δοκιμαστικά μαθήματα HSK όλων των εθνικοτήτων. Αυτή η καινούργια ρύθμιση αναβάθμισε τα μαθήματα και τα έκανε πιο γνωστά. Ταυτόχρονα, οι πάροχοι μαθημάτων, οι αρχές της Ζυρίχης και οι εκπαιδευτικοί των κανονικών σχολείων άρχισαν να συνεργάζονται με πιο συντονισμένο τρόπο (ανάπτυξη ειδικών προγραμμάτων διδασκαλίας και διδακτικού υλικού για τα μαθήματα HSK, επιμόρφωση, πιλοτικά προγράμματα). Μετά από μια οκταετή δοκιμαστική φάση προέκυψε ένας κανονισμός για την «Διεξαγωγή μαθημάτων στη γλώσσα καταγωγής και Πολιτισμού», ο οποίος εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Παιδείας στις 11 Ιουνίου 1992. Η απόφαση αυτή δρομολογεί τη διδασκαλία στα σχολεία υποχρεωτικής εκπαίδευσης της Ζυρίχης. Για πρώτη φορά κατέστησε επίσης δυνατή την αναγνώριση μαθημάτων που διεξάγονται από μη κρατικούς φορείς. Ο νόμος για την υποχρεωτική σχολική εκπαίδευση του 2005 και το διάταγμα για την υποχρεωτική σχολική εκπαίδευση του 2006 παρείχαν μια νέα νομική βάση για τα μαθήματα HSK.

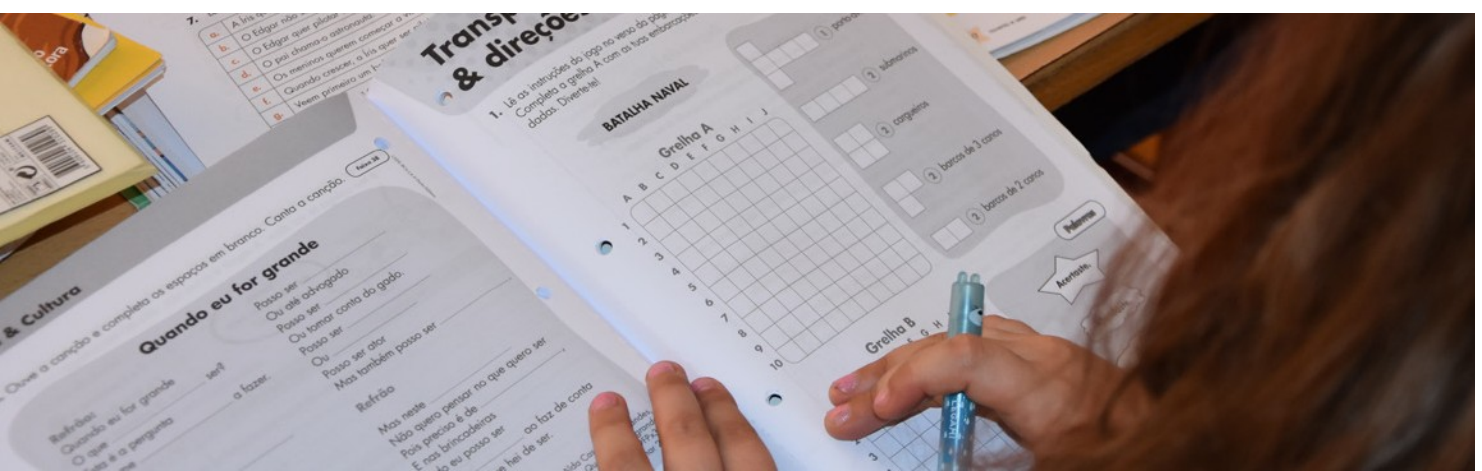
Στη δεκαετία του 1980, εκτός από την Ιταλία και την Ισπανία, μόνο η Γιουγκοσλαβία, η Τουρκία, η Ελλάδα και η Πορτογαλία εξακολουθούσαν να προσφέρουν μαθήματα HSK. Από τη δεκαετία του 1990 και μετά, ο αριθμός των παρόχων μαθημάτων αυξήθηκε σταθερά και σήμερα προσφέρονται μαθήματα HSK αναγνωρισμένα από τα Καντόνια σε 31 γλώσσες.

Ο αριθμός των συμμετεχόντων μαθητών κατά το σχολικό έτος 2009/10 ξεπέρασε για πρώτη φορά τους 10.000. Η ποσόστωση των συμμετεχόντων ποικίλλει ανάλογα με τη γλώσσα και εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, όπως το μέγεθος της γλωσσικής ομάδας, την οργανωτική και οικονομική κατάσταση του φορέα, την υποστήριξη από το κράτος προέλευσης, κ.λπ.

Η ποικίλη δομή των μαθημάτων HSK αντικατοπτρίζει τις διαφορές μεταξύ των φορέων και των γλωσσικών κοινοτήτων - για παράδειγμα, όσον αφορά την αντίληψή τους για την εκπαίδευση, το υπόβαθρο της μετανάστευσης ή της φυγής, την ιστορική τους εμπειρία ή τις απόψεις τους για τη ζωή στην Ελβετία.

Αρχικά, ο κύριος σκοπός των μαθημάτων HSK ήταν να διευκολυνθεί η (επαν)ένταξη στο σχολείο σε περίπτωση ενδεχόμενης επιστροφής στις χώρες καταγωγής. Με την πάροδο του χρόνου, το υπόβαθρο των μαθητών άλλαξε και μαζί με αυτό άλλαξε και ο στόχος των μαθημάτων: Δεδομένου ότι μόνο ένα πολύ μικρό μέρος των μαθητών επέστρεφε στις χώρες καταγωγής του, ο στόχος των μαθημάτων άλλαξε προς την υποστήριξη των παιδιών της πρώτης και της δεύτερης γενιάς μεταναστών στην ένταξή τους στην τοπική κοινωνία. Τα μαθήματα άρχισαν να παρακολουθούν και παιδιά από οικογένειες με μικτή εθνική καταγωγή, για τα οποία ούτε η ένταξη, ούτε η «επιστροφή» αποτελούν σημαντικό θέμα.

Ταυτόχρονα, η προώθηση της πολυγλωσσίας ή η προώθηση της αντίστοιχης γλώσσας καταγωγής καθιερώθηκε ως ανεξάρτητος και σημαντικότερος στόχος για όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες. Με αυτόν τον τρόπο, υπεισέρχεται στη διδασκαλία η διαπίστωση από την παιδαγωγική πρακτική και έρευνα ότι η πολυγλωσσία διαθέτει μια δυναμική. Η προώθησή της ωφελεί όχι μόνο το άτομο, αλλά και την κοινωνία στο σύνολό της. Στο Καντόνι της Ζυρίχης, περίπου το 43% των μαθητών της υποχρεωτικής εκπαίδευσης μιλούν μια διαφορετική πρώτη γλώσσα από τα γερμανικά (Στατιστική για την εκπαίδευση του Καντονιού της Ζυρίχης, από το 2020). Αυτό το δυναμικό της πολυγλωσσίας πρέπει να προωθηθεί και να αξιοποιηθεί.



2 Ορισμοί και βασικές αρχές

Ορισμός

Στα μαθήματα γλώσσας και πολιτισμού της πατρίδας τους, τα παιδιά και οι νέοι διευρύνουν την ικανότητά τους στη μη γερμανική γλώσσα προέλευσής τους. Συγκεκριμένα, πρόκειται για την *πρώτη* ή την *δεύτερη* γλώσσα. Επιπλέον, οι μαθητές εμβαθύνουν τις γνώσεις τους για τους πολιτισμούς και τα *πλαίσια διαβίωσής τους*, ιδίως για τον πολιτισμό, την ιστορία, τη λογοτεχνία, τη γεωγραφία και τις παραδόσεις της περιοχής καταγωγής της οικογένειάς τους. Ασχολούνται με την κατάστασή τους και έτσι διευρύνουν την ικανότητά τους να προσανατολίζονται σε διαφορετικές κοινωνίες - είτε πρόκειται για την Ελβετία είτε, ενδεχομένως, για τις *χώρες καταγωγής* τους. Μέσω του μαθήματος υποστηρίζονται με ολοκληρωμένο τρόπο στη γλωσσική, γνωστική, κοινωνική και συναισθηματική τους ανάπτυξη.

Προκειμένου να αποφευχθεί η σύγχυση όσον αφορά τη νομική βάση, η ονομασία «γλώσσα και πολιτισμός της χώρας καταγωγής» διατηρείται στο παρόν πρόγραμμα διδασκαλίας, αν και είναι ασαφής με την κυριολεκτική έννοια: Μόνο μια μειονότητα των παιδιών και των νέων που παρακολουθούν αυτά τα μαθήματα είναι σαφώς και αποκλειστικά γηγενείς στις *χώρες καταγωγής* τους. Αντίθετα, η πλειονότητά τους έχει γεννηθεί στην Ελβετία και ζει σε διαφορετικά *πλαίσια διαβίωσης* και πολιτισμούς.

Κατευθυντήριες γραμμές

- Τα μαθήματα HSK υποστηρίζουν τους μαθητές - ανάλογα με την ηλικία, τις προηγούμενες γνώσεις και τις επιδόσεις τους - στη *γλώσσα καταγωγής* τους.
- Τα μαθήματα συνάδουν με τις αξίες που διατυπώνονται ως «Εκπαιδευτικοί στόχοι» στο κεφάλαιο «Βασικές αρχές» του Αναλυτικού Προγράμματος 21, ως προσανατολισμός για το σχολείο, και ειδικότερα με τα ακόλουθα:
 - › «Το σχολείο είναι ουδέτερο όσον αφορά την πολιτική, τις θρησκείες και τα δόγματα.
 - › Το σχολείο προάγει την ισότητα ευκαιριών.
 - › Το σχολείο προάγει την ισότητα των φύλων.
 - › Το σχολείο αντιτίθεται σε όλες τις μορφές διακρίσεων.
 - › Το σχολείο αφυπνίζει και προωθεί την κατανόηση της κοινωνικής δικαιοσύνης, της δημοκρατίας και της διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος.
 - › Το σχολείο προωθεί τον αμοιβαίο σεβασμό κατά τη συμβίωση με άλλους ανθρώπους, ιδίως όσον αφορά τους *πολιτισμούς*, τις θρησκείες, τους τρόπους ζωής.
 - › Το σχολείο θεωρεί ότι τα παιδιά και οι νέοι έχουν διαφορετικές μαθησιακές απαιτήσεις και αντιμετωπίζει εποικοδομητικά τη διαφορετικότητα.
 - › Το σχολείο συμβάλλει στην κοινωνική συνοχή σε μια πλουραλιστική κοινωνία.»
- Η διδασκαλία ενισχύει τη συνειδητοποίηση ότι η *διγλωσσία* ή *πολυγλωσσία* αποτελεί ένα πρόσθετο δυναμικό που μπορούν να αξιοποιήσουν οι μαθητές. Εκτιμά θετικά την πολυγλωσσία, η οποία εκλαμβάνεται ως κοινωνικό αγαθό.
- Το μάθημα υποστηρίζει τα παιδιά και τους νέους στην αντιμετώπιση των διαφορετικών *ταυτοτήτων*, που απορρέουν από διαφορετικές καταβολές, *πολιτισμούς*, παραδόσεις και ιστορίες. Επιπλέον, οι ατομικές εμπειρίες και γνώσεις, τόσο για τις *χώρες καταγωγής*, όσο και για την Ελβετία αξιοποιούνται, εμβαθύνονται και αντανακλώνται. Αυτό συμπεριλαμβάνει τις αξίες και τους κανόνες, την ιστορία και τις θρησκείες. Από την άλλη πλευρά, η διδασκαλία θρησκευτικών δογμάτων και (κομματικών) πολιτικών ιδεολογιών αποκλείεται ρητώς από τα μαθήματα.
- Το μάθημα υποστηρίζει τους μαθητές και τις μαθήτριες στην ικανότητά τους να αντιμετωπίζουν συγκρούσεις, στις *διαπολιτισμικές* τους ικανότητες και στην ικανότητά τους να κρίνουν. Προωθείται μια *ανοιχτή, χωρίς διακρίσεις και με σεβασμό στάση απέναντι στους άλλους ανθρώπους*
-

- Το μάθημα υποστηρίζει την ένταξη των παιδιών και των νέων με μεταναστευτικό υπόβαθρο στην υποχρεωτική φοίτηση.
- Το μάθημα δημιουργεί τις προϋποθέσεις ώστε οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν τις πολυγλωσσικές και διαπολιτισμικές τους ικανότητες στη μετέπειτα εκπαίδευση και σταδιοδρομία τους - τόσο στην Ελβετία, όσο και στις χώρες καταγωγής τους.
- Το μάθημα υποστηρίζει τους μαθητές και τις μαθήτριες στην επικοινωνία με άτομα της ίδιας γλώσσας στην Ελβετία και στις χώρες καταγωγής.
- Το μάθημα υποστηρίζει τους μαθητές και τις μαθήτριες, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούν τα κατάλληλα για την ηλικία τους μέσα ενημέρωσης και τη λογοτεχνία στη γλώσσα καταγωγής τους.
- Το μάθημα βασίζεται στις εμπειρίες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών και των νέων και κεντρίζει νέα ενδιαφέροντα. Όπου είναι εφικτό, τους παρέχει άμεση επαφή με το αντικείμενο και συνδέει τη μάθησή τους με τη δική τους γλωσσική δραστηριότητα, μεταξύ άλλων μέσω της χρήσης ηλεκτρονικών μέσων στην τάξη (ιστοσελίδες και μέσα κοινωνικής δικτύωσης στη γλώσσα καταγωγής, κ.λπ.). Τα βήματα μάθησης και οι εργασίες αντιστοιχούν στο επίπεδο των μαθητών και μαθητριών.
- Το μάθημα παρέχει παιγνιώδη στοιχεία και ευνοεί την προφορική επικοινωνία. Στο νηπιαγωγείο η πρόσβαση πραγματοποιείται κατ' αρχήν μέσω από το παιχνίδι.
- Το μάθημα εκμεταλλεύεται τις ευκαιρίες που προκύπτουν από το γεγονός ότι οι μαθητές και οι μαθήτριες σε μεγάλο βαθμό κινούνται σε διαφορετικές γλώσσες και διαφορετικά πλαίσια διαβίωσης. Γι' αυτό, ανατρέχει τακτικά στις ατομικές εμπειρίες των μαθητών και μαθητριών και προβάλλει τη σύγκριση ως βασικό διδακτικό κανόνα. Μέσα από τη σύγκριση της γλώσσας καταγωγής με τη γερμανική και τη σύγκριση των διαλέκτων, καθώς και της πρότυπης γερμανικής γλώσσας όπως και της πρότυπης εκδοχής της γλώσσας καταγωγής, το μάθημα εμβαθύνει τις ικανότητες στις σχετικές γλώσσες. Συγκρίνοντας τα διάφορα πλαίσια διαβίωσης, το μάθημα εμβαθύνει την κατανόηση των κοινών χαρακτηριστικών, των διαφορών και των σημαντικών ιδιαιτεροτήτων.

Συγκρότηση και διάρθρωση

Δεδομένου ότι το πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο HSK προσανατολίζεται στο Πρόγραμμα διδασκαλίας 21 και υιοθετεί τη δομή και τους ορισμούς του, γίνεται εδώ μια σύντομη αναφορά στη δομή του Προγράμματος διδασκαλίας 21. Λεπτομερέστερες εξηγήσεις μπορείτε να βρείτε στα κεφάλαια «Επισκόπηση» και «Βασικές αρχές» του Αναλυτικού Προγράμματος 21.

Πρόγραμμα διδασκαλίας 21: Κύκλοι και δομή

Το Πρόγραμμα διδασκαλίας 21 κατανέμει τα έντεκα υποχρεωτικά σχολικά έτη στην Ελβετία σε τρεις κύκλους. Ο πρώτος κύκλος περιλαμβάνει δύο έτη νηπιαγωγείου και τα δύο πρώτα έτη του δημοτικού σχολείου (μέχρι το τέλος της Β' τάξης). Ο δεύτερος κύκλος περιλαμβάνει τέσσερα έτη δημοτικού σχολείου (3η έως 6η τάξη) και ο τρίτος κύκλος τα τρία έτη δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (7η έως 9η τάξη).

Το Πρόγραμμα διδασκαλίας 21 χωρίζεται σε έξι θεματικούς τομείς: Γλώσσα, Μαθηματικά, Φύση, Άνθρωπος και Κοινωνία (NMG), Χειροτεχνία/Εικαστικά, Μουσική, και Σωματική Δραστηριότητα και Αθλητισμός. Για κάθε θεματική ενότητα περιγράφονται οι δεξιότητες που αποκτούν οι μαθητές κατά τη διάρκεια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Το πρόγραμμα διδασκαλίας περιλαμβάνει επίσης τις διατομεακές ενότητες «Τεχνολογία μέσω ενημέρωσης και πληροφορικής» και «Επαγγελματικός προσανατολισμός». Στα προγράμματα διδασκαλίας των

θεματικών τομέων και τομέων και ενοτήτων, καθώς και διατομεακά θέματα υπό την κατευθυντήρια ιδέα της αειφόρου ανάπτυξης (ΕΑΑ).

Πρόγραμμα διδασκαλίας 21: Ανάπτυξη δεξιοτήτων

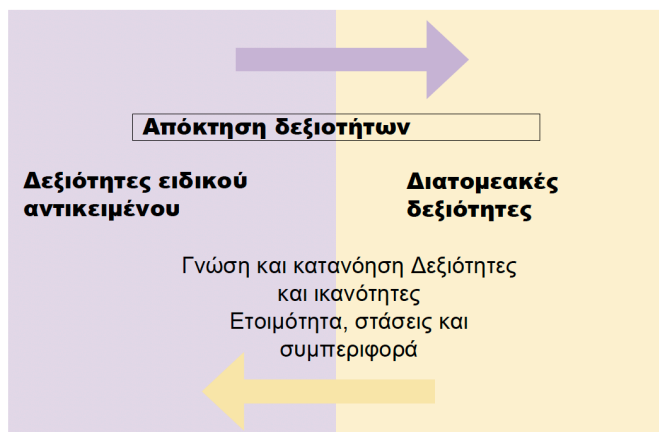
Οι επιμέρους θεματικοί τομείς του Προγράμματος διδασκαλίας 21 χωρίζονται σε *τομείς δεξιοτήτων*. Για παράδειγμα, οι θεματικοί τομείς Γερμανικά, Αγγλικά, Ιταλικά και Γαλλικά υποδιαιρούνται ο καθένας σε «Ακρόαση», «Ομιλία», «Γραφή», «Εστίαση στη γλώσσα(ες)» και «Εστίαση στη λογοτεχνία» (θεματικός τομέας Γερμανικά) ή «Εστίαση στους πολιτισμούς» (θεματικός τομέας Αγγλικά, Ιταλικά, Γαλλικά). Σε κάθε *τομέα δεξιοτήτων διατυπώνονται διαφορετικές ικανότητες* και παρουσιάζεται η δομή τους. Για κάθε ικανότητα περιγράφεται η αναμενόμενη ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων ανά κύκλο σε διαφορετικά επίπεδα. Αυτά τα *επίπεδα δεξιοτήτων* αναδεικνύουν ότι οι ικανότητες αποκτώνται συνεχώς κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου.

Πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο HSK

Ανάπτυξη δεξιοτήτων

Στο παρόν πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο δεν υπάρχει μια κατανομή των προς απόκτηση δεξιοτήτων στους επιμέρους κύκλους και σε επίπεδα δεξιοτήτων. Είναι καθήκον των επιμέρους φορέων μαθημάτων HSK να καθορίσουν τις συγκεκριμένες δεξιότητες και το αντίστοιχο περιεχόμενο, ώστε οι εκπαιδευτικοί μαθημάτων HSK να μπορούν να προετοιμάσουν τη συγκεκριμένη διδασκαλία τους.

3 Κατανόηση της μάθησης και της διδασκαλίας



Εικόνα 1: Απόκτηση δεξιοτήτων (βλ. Πρόγραμμα διδασκαλίας 21, κεφάλαιο «Κατανόηση της μάθησης και της διδασκαλίας»).

Διδασκαλία με γνώμονα τις δεξιότητες

Η διδασκαλία της γλώσσας καταγωγής και του πολιτισμού είναι προσανατολισμένη στις ικανότητες και την απόκτηση δεξιοτήτων, κατ' αναλογία με το Πρόγραμμα διδασκαλίας 21. Η έμφαση δίνεται στις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις ικανότητες που πρέπει να αποκτήσουν οι μαθητές στους τομείς των γνωστικών αντικειμένων και των δεξιοτήτων. Οι δεξιότητες περιλαμβάνουν διάφορες πτυχές που σχετίζονται με το περιεχόμενο και τη διαδικασία: Ικανότητες, δεξιότητες και γνώσεις, αλλά και ετοιμότητα, στάσεις και διαθέσεις. Εκτός από τις πτυχές που σχετίζονται με την *κουλτούρα*, οι τελευταίες εξετάζουν επίσης τις διαστάσεις της μάθησης με υπευθυνότητα, της συνεργασίας, των κινήτρων και της προθυμίας για απόδοση.

Οι δεξιότητες που πρέπει να αποκτηθούν είναι τόσο ειδικού, όσο και διατομεακού χαρακτήρα. Οι ειδικές δεξιότητες περιγράφουν τις ειδικές γνώσεις και τις συναφείς δεξιότητες και ικανότητες. Οι διατομεακές δεξιότητες απεικονίζουν τις γνώσεις και τις ικανότητες που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο σε ολόκληρη τη μαθησιακή διαδικασία. Αυτές περιλαμβάνουν προσωπικές, κοινωνικές και μεθοδολογικές δεξιότητες.

Στη διδασκαλία με προσανατολισμό στις δεξιότητες, το μαθησιακό περιεχόμενο επιλέγεται και σχεδιάζεται διδακτικά και μεθοδολογικά με τέτοιον τρόπο, ώστε οι μαθητές να μπορούν να αποκτήσουν και να εδραιώσουν τις επιθυμητές ικανότητες. Με βάση το πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο HSK και τα διδακτικά μέσα, ο εκπαιδευτικός των μαθημάτων HSK εξετάζει ποιοι στόχοι δεξιοτήτων μπορούν να εξεταστούν μέσω ποιων περιεχομένων και θεμάτων. Σε αυτή τη βάση, σχεδιάζει τα μαθησιακά περιβάλλοντα και τις διδακτικές ενότητες με τέτοιον τρόπο, ώστε οι μαθητές να μπορούν να αποκτήσουν τις σχετικές ικανότητες. Για τον σκοπό αυτό, δίνει μεγάλη προσοχή στις ετερογενείς προϋποθέσεις της μαθησιακής ομάδας.

Αξιολόγηση με βάση τις δεξιότητες

Η διδασκαλία με βάση τις δεξιότητες περιλαμβάνει μια *κουλτούρα* ανάδρασης σχετικά με την επίτευξη των στόχων των δεξιοτήτων. Η εποικοδομητική ανάδραση αποτελεί κεντρικό χαρακτηριστικό της ποιότητας της διδασκαλίας και υποστηρίζει τη μάθηση και την απόκτηση δεξιοτήτων. Οι μαθητές και οι μαθήτριες αξιολογούνται διαμορφωτικά (συννοdeυτικά στη διαδικασία: προαγωγικά προσανατολισμένες υποδείξεις σχετικά με το τι θα μπορούσε να βελτιωθεί με την επόμενη ευκαιρία), συνοπτικά (ολοκληρώνοντας τη διαδικασία, ισοσκελιστικά), καθώς και προγνωστικά (με προσανατολισμό προς το μέλλον: εκτίμηση κατά πόσο υφίστανται οι προϋποθέσεις για επιτυχή περαιτέρω μάθηση σε επόμενη φάση μάθησης ή σχολική βαθμίδα).

Από τη δεύτερη τάξη και μετά οι μαθητές και μαθήτριες λαμβάνουν βαθμολογία για τις επιδόσεις και την πρόοδο τους στα μαθήματα HSK. Στο τέλος κάθε εξαμήνου οι εκπαιδευτικοί των αναγνωρισμένων μαθημάτων HSK καταχωρίζουν αυτόν τον βαθμό σε ένα έντυπο για κάθε παιδί. Ο εκπαιδευτικός της κανονικής τάξης μεταφέρει τον βαθμό στο ενδεικτικό των σχολείων της υποχρεωτικής εκπαίδευσης της Ζυρίχης. Στο νηπιαγωγείο και στην πρώτη τάξη τα παιδιά δεν λαμβάνουν βαθμό. Ωστόσο, οι εκπαιδευτικοί του μαθήματος HSK μπορούν να πληροφορήσουν τους γονείς σχετικά με την πρόοδο της μάθησης του παιδιού τους στο πλαίσιο μιας συνομιλίας.

Διατομεακή δεξιότητα

Οι βαθμοί παρέχουν πληροφορίες κατά πόσο ένας μαθητής ή μια μαθήτρια ήταν επιτυχής στην απόκτηση των επιδιωκόμενων ικανοτήτων στα μαθήματα HSK και για την πρόοδο που έχει σημειώσει στη μάθηση. Ο εκπαιδευτικός του μαθήματος HSK μπορεί επίσης να αξιολογήσει προαιρετικά τους επιμέρους τομείς δεξιοτήτων του αποδεικτικού. Για τους κύκλους 1 και 2 είναι οι εξής: Ακρόαση, ανάγνωση, ομιλία, γραφή, γλώσσα(ες) στο επίκεντρο, λογοτεχνία στο επίκεντρο και φύση, άνθρωπος, κοινωνία (NMG). Για τον κύκλο 3 είναι οι εξής: Ακρόαση, ανάγνωση, ομιλία, γραφή, γλώσσα(ες) στο επίκεντρο, λογοτεχνία στο επίκεντρο, καθώς και φύση και τεχνολογία (NT) / οικονομία, εργασία, οικοκυρική (WAH) / χώροι, χρόνοι, κοινωνίες (RZG) / θρησκείες, πολιτισμοί, ηθική (RKE).

Η βαθμολόγηση αναφέρεται στους στόχους των προγραμμάτων διδασκαλίας που έχουν εκπονήσει οι φορείς ή που έχουν παρασχεθεί από τα υπουργεία Παιδείας των χωρών καταγωγής τους και θα πρέπει να προσανατολίζεται στις ικανότητες του παρόντος προγράμματος διδασκαλίας-πλαισίου. Ο βαθμός εκφράζει τις επιδόσεις και τις ικανότητες που σχετίζονται με το γνωστικό αντικείμενο - όχι τη συμπεριφορά, την επιμέλεια ή την ακρίβεια. Κατ' αρχήν, για την αξιολόγηση των επιδόσεων και τη βαθμολόγηση ισχύει η ίδια κλίμακα βαθμολόγησης όπως και στα σχολεία υποχρεωτικής εκπαίδευσης της Ζυρίχης.

Ο βαθμός αξιολογεί τη συνολική επίδοση ενός παιδιού ή εφήβου στην τάξη. Δεν αντικατοπτρίζει μόνο την επίδοση στις επίσημες εξετάσεις, αλλά λαμβάνει επίσης υπόψη διαπιστώσεις σχετικά με επιδόσεις σε ειδικά θέματα (π.χ., προφορικές δηλώσεις, παρατηρήσεις για τη μαθησιακή διαδικασία, κ.λπ.) που κάνει ο εκπαιδευτικός HSK στην τάξη. Κατά συνέπεια, δεν είναι το αποτέλεσμα του μέσου όρου των μεμονωμένων εξετάσεων.

Εφόσον ζητηθεί, οι εκπαιδευτικοί των HSK υποστηρίζουν τον αντίστοιχο εκπαιδευτικό της κανονικής τάξης στην αξιολόγηση των μαθητών (ιδίως όσον αφορά τις αποφάσεις για τη σχολική σταδιοδρομία).

Εργασία για το σπίτι

Η εργασία στο σπίτι μπορεί να στηρίξει τη μαθησιακή διαδικασία παρέχοντας την ευκαιρία ενασχόλησης με ένα διδακτικό θέμα εκτός της τάξης. Κατά κανόνα, τα παιδιά και οι έφηβοι θα πρέπει να είναι σε θέση να λύουν τις εργασίες στο σπίτι χωρίς άμεση βοήθεια από τους γονείς τους. Ωστόσο, μπορεί να είναι χρήσιμο να εμπλέκονται οι γλωσσικές δεξιότητες των γονέων - για παράδειγμα, για την κατ' οίκον εργασία με συζήτηση ή παιχνίδι. Επιπλέον, οι γονείς αναμένεται να ενδιαφέρονται για τη μάθηση των παιδιών τους στην τάξη. Αυτό μπορεί να προωθηθεί μέσω μιας καλής συνεργασίας με τους γονείς, για παράδειγμα στο πλαίσιο των καθιερωμένων συζητήσεων με τους γονείς ή της δυνατότητας επίσκεψης στο σχολείο. Οι εκπαιδευτικοί των μαθημάτων HSK λαμβάνουν υπόψη τις ατομικές ικανότητες και την ηλικία των μαθητών/μαθητριών όταν αναθέτουν εργασίες για το σπίτι. Με αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές/μαθήτριες δεν υπερφορτώνονται και ενθαρρύνονται με προσαρμοσμένες δοκιμασίες.

Μέσα διδασκαλίας και διδακτικό υλικό

Τα μέσα διδασκαλίας και το διδακτικό υλικό επιλέγονται και διατίθενται από τους φορείς μαθημάτων HSK. Λαμβάνουν υπόψη τις διαφορετικές μαθησιακές ικανότητες και στόχους δεξιοτήτων, καθώς και τις ειδικές καταστάσεις (*διγλωσσία* ή *πολυγλωσσία*, μεταναστευτική εμπειρία) των μαθητών και μαθητριών. Συμβάλλουν στην εκπλήρωση των απαιτήσεων του προγράμματος διδασκαλίας-πλαισίου, ακολουθώντας το. Εκτός από τα παραδοσιακά μέσα διδασκαλίας (βιβλία, τετράδια εργασίας, κ.λπ.), θα πρέπει να χρησιμοποιούνται και ηλεκτρονικά μέσα (ταινίες προσβάσιμες στο διαδίκτυο, βιντεοτηλεφωνία, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, κ.λπ.).

Επιλογή της μεθόδου

Κατά τη διαμόρφωση της διδασκαλίας, οι εκπαιδευτικοί των μαθημάτων HSK επιλέγουν ελεύθερα τη μέθοδο – στο πλαίσιο των διδακτικών αρχών και του παρόντος προγράμματος διδασκαλίας-πλαισίου. Επιλέγουν τη μέθοδο που σε ορισμένες διδακτικές καταστάσεις, ταιριάζει καλύτερα στους αντίστοιχους στόχους και το περιεχόμενο των δεξιοτήτων, στους μαθητές και τις μαθήτριες, καθώς και στους ίδιους τους εκπαιδευτικούς. Φροντίζουν να χρησιμοποιούν μια ποικιλία μεθοδολογικών προσεγγίσεων, όπως η άμεση καθοδήγηση, η διερευνητική μάθηση, η προγραμματισμένη εργασία, η διδασκαλία βάσει έργων, η εργασία στο πλαίσιο μαθητικών συνεργασιών, κ.λπ.

Η επιλογή των μεθόδων λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι η ομάδα των μαθητών και μαθητριών είναι συχνά ετερογενής: Προέρχονται από διαφορετικές σχολικές τάξεις ή σχολεία, ανήκουν σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, έχουν διαφορετικό βιογραφικό υπόβαθρο και διαφορετικά επίπεδα γνώσης της πρώτης και της δεύτερης γλώσσας τους.

Ουδετερότητα της διδασκαλίας

Η διδασκαλία HSK είναι ουδέτερη από πολιτική και θρησκευτική άποψη. Βασίζεται σε μια πλουραλιστική κοσμοθεωρία και απόσχει από οποιαδήποτε πολιτική και εθνικιστική κατήχηση.

Η διδασκαλία ασχολείται με διαφορετικές ερμηνείες των ιστορικών διαδικασιών (βλ. κεφάλαιο «Διδακτικές σημειώσεις για τους χώρους, τους χρόνους, τις κοινωνίες» στο Πρόγραμμα διδασκαλίας 21): Τα ιστορικά γεγονότα μπορούν να επαληθευτούν. Η ερμηνεία των γεγονότων, από την άλλη πλευρά, εξαρτάται από τις οπτικές, τις θέσεις και τα συμφέροντα.

Όταν η διδασκαλία HSK ασχολείται με τη θρησκεία, ο στόχος της είναι η γνώση των θρησκειών και όχι η γνώση μιας συγκεκριμένης θρησκείας ή η εκτέλεση θρησκευτικών πράξεων. Η διδασκαλία προωθεί μια αμερόληπτη, ανοικτή στάση και μια προσέγγιση χωρίς διακρίσεις απέναντι στις θρησκείες και τις κοσμοθεωρίες (βλ. κεφάλαιο «Διδακτικές σημειώσεις για την ηθική, τις θρησκείες, την κοινότητα» στο Πρόγραμμα διδασκαλίας 21).

Η ουδετερότητα της διδασκαλίας πληροίται όταν, για παράδειγμα, ο εθνικός ύμνος μιας χώρας παρουσιάζεται, συζητείται λεπτομερώς και τίθεται στο ανάλογο ιστορικό πλαίσιο. Ωστόσο, η ουδετερότητα της διδασκαλίας παραβιάζεται, εάν ο εθνικός ύμνος τραγουδιέται από κοινού πριν από κάθε μάθημα, εάν προωθείται μια μονόπλευρη εθνική ταυτότητα και δημιουργείται συνειδητά εθνική υπερηφάνεια.



4 Θεματικός τομέας «Γλώσσες»

Σημασία και στόχοι του θεματικού τομέα

Πρότυπη παραλλαγή και γλωσσικός αναστοχασμός

Στο μέτρο του δυνατού, τα μαθήματα HSK διεξάγονται στην τυπική παραλλαγή της εκάστοτε γλώσσας. Όπου αυτό δεν είναι ακόμη εφικτό, μπορούν να προστεθούν παραλλαγές *διαλέκτων* και/ή γερμανικά για να εξασφαλιστεί η κατανόηση. Τα μαθήματα λαμβάνουν υπόψη τις προηγούμενες γνώσεις των παιδιών στη γλώσσα καταγωγής, η οποία ποικίλλει πολύ από άτομο σε άτομο και μπορεί να περιέχει και παραλλαγές *σε διαλέκτων*.

Για την υπερεθνική χρήση της γλώσσας, την πρόσβαση στη γραπτή γλώσσα και τη σύνδεση με τον γραπτό πολιτισμό των χωρών καταγωγής, είναι απολύτως απαραίτητη η γνώση της *τυπικής παραλλαγής* της. Αυτόν τον στόχο εξυπηρετούν η διδασκαλία της γραμματικής και της ορθογραφίας, καθώς και οι κατάλληλες για την ηλικία μορφές γλωσσικού αναστοχασμού και σύγκρισης. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να αναστοχαστούν σχετικά με διάφορες πτυχές της γλώσσας καταγωγής τους (π.χ., *διάλεκτοι* και οι διαφορές τους, ανάπτυξη της γλώσσας, αγγλικές και άλλες ξένες λέξεις, δομικές διαφορές και αντιστοιχίες με τα γερμανικά και άλλες γλώσσες που διδάσκονται στο σχολείο) μέσω κινητροδοτικών αφορμών μάθησης.

Η εργασία πάνω στο λεξιλόγιο (συμπεριλαμβανομένων των φράσεων και της διδασκαλίας προτύπων προτάσεων, κ.λπ.) τους δίνει τη δυνατότητα να εκφράζονται κατάλληλα σε διάφορες καταστάσεις και για διάφορα θέματα.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες βιώνουν όσο το δυνατόν συχνότερα και αμεσότερα το πώς μπορούν να χρησιμοποιούν τον προφορικό και γραπτό λόγο. Οι εκπαιδευτικοί των μαθημάτων HSK συμπεριλαμβάνουν για τον σκοπό αυτό τις προτάσεις τους και επίκαιρα γεγονότα. Ενθαρρύνουν το ενδιαφέρον τους για την *πρότυπη παραλλαγή* της γλώσσας καταγωγής μέσω μιας δημιουργικής προσέγγισης επιλεγμένων λογοτεχνικών κειμένων, καθώς και αυθεντικών, κινητροδοτικών αφορμών γραφής στα συμβατικά και τα νέα μέσα.

Ετερογένεια

Τα μαθήματα λαμβάνουν υπόψη το γεγονός ότι οι ικανότητες των μαθητών HSK στη γλώσσα καταγωγής τους μπορεί να είναι πολύ ετερογενείς. Αυτό αφορά, π.χ., τις προφορικές ικανότητες, την έκταση του λεξιλογίου, την εξοικείωση με την *τυπική παραλλαγή* της γλώσσας καταγωγής, τις εμπειρίες ανάγνωσης και γραφής, τις γραμματικές και ορθογραφικές ικανότητες. Για να αντιμετωπίσει επαρκώς αυτή την ανομοιογένεια, ο εκπαιδευτικός διαφοροποιεί ή εξατομικεύει τα μαθήματα και τις απαιτήσεις στο μέτρο του δυνατού.

Σύγκριση γλωσσών

Τα παιδιά και οι έφηβοι διευρύνουν τη γλωσσική τους αντίληψη και ευαισθητοποίηση (γλωσσική επίγνωση) συγκρίνοντας - ανάλογα με τις γλωσσικές προϋποθέσεις - τη γλώσσα καταγωγής με τη γερμανική και ενδεχομένως με τις ξένες γλώσσες που μιλούνται στο σχολείο. Η κατανόηση των αντιστοιχιών και των διαφορών μεταξύ της γλώσσας καταγωγής τους και της γερμανικής ή άλλων γλωσσών που διδάσκονται ή ομιλούνται στο σχολείο τα βοηθά να αποκτήσουν προσανατολισμό και αυτοπεποίθηση. Τα συγκριτικά γλωσσικά προγράμματα είναι ιδιαίτερα γόνιμα όταν πραγματοποιούνται σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς της κανονικής τάξης.

Διατομεακές και ειδικές γλωσσικές δεξιότητες

Οι μαθητές όχι μόνο διευρύνουν στη γλώσσα καταγωγής τους τις βασικές δεξιότητες επικοινωνίας που γνωρίζουν από την καθημερινή ζωή, αλλά αποκτούν επίσης διατομεακές και ειδικές για το γνωστικό αντικείμενο γλωσσικές δεξιότητες που είναι ζωτικής σημασίας για τα διάφορα είδη κειμένων και για τη γνωσιακή μάθηση στο σχολείο. Οι διατομεακές γλωσσικές δεξιότητες επιτρέπουν στους μαθητές να κατανοούν και να διατυπώνουν σύνθετα και αφηρημένα θέματα, να αναγνωρίζουν αιτιώδεις συνάφειες ή να διαρθρώνουν ένα δικό τους κείμενο. Οι διατομεακές γλωσσικές δεξιότητες περιλαμβάνουν ειδικούς όρους, έννοιες και διατυπώσεις, που χαρακτηρίζουν συγκεκριμένους θεματικούς τομείς.

Γραφή

Στο σχολείο υποχρεωτικής εκπαίδευσης, όλα τα παιδιά και οι έφηβοι γραμματίζονται στα γερμανικά και στη λατινική γραφή. Στα μαθήματα HSK, οι εμπλεκόμενοι μαθητές και μαθήτριες μαθαίνουν επίσης τη γραφή της γλώσσας καταγωγής τους. Εάν εκεί μαθαίνουν μια εντελώς διαφορετική γραφή, οι δύο διαδικασίες μάθησης είναι σε μεγάλο βαθμό ανεξάρτητες μεταξύ τους και δεν χρειάζεται να συντονιστούν στενότερα. Εάν όμως διδάσκεται στα μαθήματα HSK η λατινική, ελληνική ή κυριλλική γραφή, ο εκπαιδευτικός HSK πρέπει να συμπεριλάβει και τον γερμανικό γραμματισμό στο σχολείο υποχρεωτικής εκπαίδευσης, προκειμένου να αποφευχθεί η σύγχυση στις διαδικασίες μάθησης. Θα πρέπει να γνωρίζει τις διαφορές με το γερμανικό αλφάβητο και να είναι σε θέση να τις εξηγήσει. Εάν γίνεται ταυτόχρονα εισαγωγή και στις δύο γλώσσες (δίγλωσσος γραμματισμός), ο εκπαιδευτικός ενημερώνεται για το καθεστώς και τη μέθοδο του γραμματισμού στις κανονικές τάξεις των εμπλεκόμενων παιδιών. Ει δυνατόν, συμβουλευτεί τους αρμόδιους εκπαιδευτικούς της κανονικής τάξης.

Διδακτική της πολυγλωσσίας

Στα μαθήματα HSK όπως και στα γλωσσικά μαθήματα του κανονικού σχολείου, ο στόχος δεν είναι η τέλεια διγλωσσία ή πολυγλωσσία, αλλά η ανάπτυξη μιας λειτουργικής πολυγλωσσίας. Στις διδακτικές σημειώσεις του κεφαλαίου «Γλώσσες», το Πρόγραμμα διδασκαλίας 21 αναφέρει τι εννοείται με αυτό: «Η λειτουργική πολυγλωσσία επιδιώκει ένα ποικίλο, δυναμικό ρεπερτόριο με ικανότητες διαφορετικού βαθμού εξέλιξης σε διάφορους τομείς δεξιοτήτων ή γλωσσών, ώστε το άτομο να είναι σε θέση να ενεργεί από γλωσσική άποψη με επιτυχία σε διαφορετικές καταστάσεις. Οι μαθητές και οι μαθήτριες αντλούν από όσα έχουν ήδη μάθει κατά την εκμάθηση μιας γλώσσας και έτσι διευρύνουν αποτελεσματικά το πολυγλωσσικό τους ρεπερτόριο».

Ένα πολυγλωσσικό ρεπερτόριο αποτελείται από δύο ή περισσότερες γλώσσες που χρησιμοποιούνται με διαφορετικό τρόπο σε διαφορετικούς τομείς (π.χ., σχολείο, ελεύθερος χρόνος, οικογένεια), ανάλογα με τον συνομιλητή ή το πλαίσιο. Συχνά μια γλώσσα είναι κυρίαρχη και χρησιμοποιείται με μεγαλύτερη ικανότητα, προτιμότερα και συχνότερα από τον μαθητή ή τη μαθήτρια από ό,τι η άλλη γλώσσα ή οι άλλες γλώσσες, αν και η κυρίαρχη γλώσσα μπορεί να αλλάξει με την πάροδο του χρόνου. Σε πολλές περιπτώσεις, η γλώσσα καταγωγής ή η γλώσσα της οικογένειας είναι κυρίαρχη μέχρι την είσοδο του μαθητή/της μαθήτριας στο σχολείο, ενώ η γερμανική γλώσσα αποκτά σταδιακά μεγαλύτερη σημασία κατά τη διάρκεια των σχολικών χρόνων και ενδεχομένως επικρατεί. Κατά κανόνα, τα πολύγλωσσα άτομα δεν κρατούν τις γλώσσες και τους γλωσσικούς τομείς τους αυστηρά διαχωρισμένους, αλλά αντλούν από ολόκληρο το γλωσσικό τους ρεπερτόριο και χρησιμοποιούν τις γλώσσες τους στρατηγικά και ευέλικτα.

Τα «γλωσσικά μείγματα» μεταξύ της γλώσσας καταγωγής και της (ελβετικής) γερμανικής γλώσσας, όπως παρατηρούνται συχνά, δεν πρέπει να αποτρέπονται και να αποφεύγονται κατηγορηματικά. Αντιστοιχούν στην κατάσταση του να μεγαλώνει κάποιος μέσα και ανάμεσα σε δύο γλώσσες και μπορούν να είναι χρήσιμα με διάφορους τρόπους (π.χ., ως βοήθημα για την κατανόηση, για τη γεφύρωση των κενών, ως παιγνιώδης δραστηριότητα) (πρβ. τόμο «Umgang mit Dialekt und Standardsprache» της σειράς Materialien für den herkunftssprachlichen Unterricht, Zentrum IPE, Pädagogische Hochschule Zürich (Ανώτατη Παιδαγωγική Σχολή Ζυρίχης).

Τομείς δεξιοτήτων

Προκαταρκτική παρατήρηση σχετικά με τους τομείς δεξιοτήτων

Οι παρακάτω τομείς δεξιοτήτων και οι ικανότητες έχουν ληφθεί από το Πρόγραμμα διδασκαλίας 21. Φυσικά, οι διατυπώσεις αναφέρονται στις δεξιότητες στη γλώσσα καταγωγής.

Ο καθορισμός των συγκεκριμένων δεξιοτήτων και του αντίστοιχου περιεχομένου (υποδιαίρεση κατά κύκλους και επίπεδα δεξιοτήτων) αποτελεί έργο των επιμέρους φορέων της διδασκαλίας HSK.

Ακρόαση

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να αντλήσουν σημαντικές πληροφορίες από το ακουστικό υλικό.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να παρακολουθούν συζητήσεις και να δείχνουν προσοχή.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να αντλήσουν σημαντικές πληροφορίες από τα λεγόμενα.

Ομιλία

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να χρησιμοποιούν κατάλληλα τις κινητικές δεξιότητες ομιλίας, την άρθρωση και τον έλεγχο της φωνής τους. Μπορούν να ενεργοποιήσουν το παραγωγικό τους λεξιλόγιο και τα πρότυπα προτάσεων ώστε να μιλούν με την κατάλληλη ευχέρεια- όλο και περισσότερο και στην τυπική παραλλαγή της γλώσσας καταγωγής τους.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να συμμετέχουν ενεργά σε έναν διάλογο και να ξεκινούν έναν διάλογο.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να εκφραστούν κατάλληλα και κατανοητά σε καταστάσεις μονολόγου (π.χ., παρουσίαση, εκφώνηση ποιήματος, ...).
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να αναστοχαστούν σχετικά με τη συμπεριφορά τους στην ομιλία, την παρουσίαση και τη συνομιλία.

Ανάγνωση

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες έχουν βασικές δεξιότητες ανάγνωσης στη γλώσσα καταγωγής τους.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες είναι σε θέση να αντλούν σημαντικές πληροφορίες από κείμενα κατάλληλα για την ηλικία τους και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις τους.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να διαβάζουν και να συζητούν λογοτεχνικά κείμενα κατάλληλα για την ηλικία τους και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις τους και να αναπτύσσουν την αναγνωστική τους στρατηγική.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να αναστοχαστούν σχετικά με την ανάγνωση και τα αναγνωστικά τους ενδιαφέροντα.

Γραφή

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να εκφράζονται γραπτώς στη γλώσσα καταγωγής τους σε μορφή κατάλληλη για την ηλικία και τις προϋποθέσεις τους. Αυτό περιλαμβάνει αυξανόμενη αυτοπεποίθηση στην πρότυπη γλωσσική εκδοχή. Για παράδειγμα, διαθέτουν ένα ευρύ ρεπερτόριο προτύπων προτάσεων και ένα επαρκές λεξιλόγιο.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες γνωρίζουν μια ποικιλία προτύπων κειμένου και μπορούν να τα χρησιμοποιούν για παραγωγή κειμένου σύμφωνα με τους στόχους τους, όσον αφορά τη δομή, το περιεχόμενο, τη γλώσσα και τη μορφή.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν - βάσει κατάλληλων για την ηλικία τους υποδείξεων, οδηγιών και προτύπων - να δομούν τα κείμενά τους λογικά και κατανοητά.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες είναι σε θέση - ανάλογα με τις προϋποθέσεις και την ηλικία τους - να διατυπώνουν τα κείμενά τους σε όσο το δυνατόν τυπικά ορθή πρότυπη γλώσσα.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να αναστοχαστούν σχετικά με τη διαδικασία της συγγραφής και τα προϊόντα της γραφής τους και να αξιολογούν την ποιότητά τους.

Η γλώσσα / οι γλώσσες στο επίκεντρο

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μέσω κατάλληλων ερωτήσεων και εργασιών σκέφτονται για τη γλώσσα καταγωγής τους (π.χ., γραμματικά γένη, σχηματισμός πληθυντικού και χρόνων, διάλεκτοι, ιστορία, κ.λπ.) Συγκρίσεις με τα γερμανικά και ενδεχομένως με άλλες γλώσσες που διδάσκονται ή ομιλούνται στο σχολείο βοηθούν στην επεξεργασία και αναγνώριση των ιδιαιτεροτήτων της γλώσσας καταγωγής (γλωσσική επίγνωση / *language awareness*).
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να διερευνήσουν τη χρήση και την επίδραση της γλώσσας.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες έχουν οικοδομήσει και εξασκήσει κατά τη διάρκεια της σχολικής φοίτησης ορθογραφικές και γραμματικές γνώσεις.

Η λογοτεχνία στο επίκεντρο

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες γνωρίζουν λογοτεχνικά κείμενα (παιδικά τραγούδια, στίχους τραγουδιών, πεζά, ποιήματα, προφορικές αφηγήσεις, κ.λπ.) από τον πολιτισμό καταγωγής τους
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να συζητούν για τα κείμενα αυτά και την κατανόησή τους.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες διαθέτουν γνώσεις για τη λογοτεχνία των χωρών καταγωγής τους (ιστορία, σημαντικές προσωπικότητες, κ.λπ.).
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να κάνουν συγκρίσεις μεταξύ θεματικά συναφών κειμένων από διαφορετικές γλώσσες και πολιτισμούς.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες βιώνουν, αναγνωρίζουν και αναστοχάζονται ότι τα λογοτεχνικά κείμενα σχεδιάζονται συνειδητά ως προς το περιεχόμενο, τη μορφή και τη γλώσσα με σκοπό την επίτευξη αισθητικού αποτελέσματος. Γνωρίζουν σημαντικά χαρακτηριστικά των ειδών και των λογοτεχνικών κλάδων.



5 Θεματικός τομέας «Φύση, άνθρωπος, κοινωνία»

Προκαταρκτική παρατήρηση

Ο θεματικός τομέας Φύση, Άνθρωπος, Κοινωνία (NMG) περιλαμβάνει τις τέσσερις θεματικές πτυχές Φύση και Τεχνολογία (NT), Οικονομία, Εργασία, Οικοκυρικά (WAH), Χώροι, Χρόνοι, Κοινωνίες (RZG) και Θρησκείες, Πολιτισμοί, Ηθική (RKE). Στον πρώτο και δεύτερο κύκλο, οι τέσσερις διαφορετικές θεματικές πτυχές συνδυάζονται σε έναν θεματικό τομέα. Συνεπώς, ο τομέας «Φύση, Άνθρωπος, Κοινωνία» αναφέρεται τόσο στο σύνολο του θεματικού πεδίου από τον πρώτο έως τον τρίτο κύκλο, όσο και στο πρόγραμμα διδασκαλίας του θεματικού πεδίου στον πρώτο και δεύτερο κύκλο. Στον τρίτο κύκλο, οι τέσσερις πτυχές παρουσιάζονται στους αντίστοιχους θεματικούς τομείς ειδικού προσανατολισμού.

Σημασία και στόχοι του θεματικού τομέα

Οι μαθητές και οι μαθήτριες διευρύνουν τις ικανότητές τους να συμβιώνουν με σεβασμό με ανθρώπους διαφορετικής πολιτισμικής προέλευσης, να διαπραγματεύονται συμβιβασμούς και να επιλύουν ειρηνικά τις συγκρούσεις. Σε αυτές τις διαπολιτισμικές ικανότητες συμβάλλει η αμερόληπτη και προβληματισμένη σύγκριση – είτε μεταξύ διαφορετικών περιοχών καταγωγής, διαλέκτων, γλωσσών και θρησκειών, είτε μεταξύ των χωρών καταγωγής και της Ελβετίας, είτε μεταξύ των χωρών καταγωγής και άλλων χωρών. Η διδασκαλία προάγει μια ανοιχτή, ανεκτική στάση. Έτσι αποφεύγονται τα στερεότυπα ή οι διακρίσεις μέσα από συγκρίσεις. Για παράδειγμα, ένα συγκεκριμένο παιδί δεν πρέπει ποτέ να εκλαμβάνεται ως εκπρόσωπος μιας συγκεκριμένης θρησκείας, εθνότητας ή γλώσσας.

Στη διδασκαλία HSK, οι μαθητές αντιμετωπίζουν την κατάστασή τους ως *δίγλωσσα ή πολύγλωσσα* παιδιά από οικογένειες μεταναστών ή *πολύγλωσσες* οικογένειες. Ως σημείο προσέγγισης στην ομάδα μάθησης βιώνουν την ίδια *γλώσσα καταγωγής*. Αυτό που διαφέρει είναι οι προσωπικές τους εμπειρίες και οι σχέσεις τους με τις *χώρες καταγωγής*. Η διδασκαλία λαμβάνει υπόψη τις διαφορές εντός της ίδιας χώρας καταγωγής όσον αφορά τη θρησκευτική ένταξη, την κοσμοθεωρία, την κοινωνική θέση, τη γλώσσα (*παραλλαγές διαλέκτου, πολυγλωσσία*) και την τοπική γεωγραφία.

Η διδασκαλία επικεντρώνεται στις αντιλήψεις για τις κοινωνικές αξίες που επικρατούν στην Ελβετία και στις *χώρες καταγωγής*. Γνωρίζοντας τις ομοιότητες και τις διαφορές, οι μαθητές αποσαφηνίζουν τις δικές τους αξίες σε σχέση με τη διαφορετικότητα. Η διαδικασία αυτή προωθεί την ανάπτυξη μιας ανεξάρτητης προσωπικότητας που ενσωματώνει διαφορετικά πλαίσια αναφοράς. Ταυτόχρονα, ενισχύει την αυτοπεποίθηση των μαθητών και μαθητριών.

Η διδασκαλία ασχολείται με πραγματολογικά θέματα και εμβαθύνει τις γνώσεις για τους διαφορετικούς *πολιτισμούς*. Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις μπορούν να γίνουν διασταυρώσεις και συγκρίσεις.

Η διδασκαλία αντικατοπτρίζει τις εμπειρίες που προκύπτουν από τη μετανάστευση και την εγκατάσταση στη νέα χώρα και αφορούν την καθημερινή ζωή σε μια *διαπολιτισμική* κοινωνία.

Οι μαθητές μαθαίνουν για την ιστορία και τη γεωγραφία των *χωρών καταγωγής* σε υποδειγματικές ενότητες. Δημιουργούν συσχετισμούς με τη σημερινή ζωή στις *χώρες καταγωγής* και στην Ελβετία.

Στη διδασκαλία των θεματικών ενότητων, οι μαθητές μαθαίνουν νέους όρους, τους οποίους αποκτούν ως δομικά στοιχεία γνώσεων και οι οποίοι ταυτόχρονα οδηγούν στη διεύρυνση της γλωσσικής τους επάρκειας. Ο εκπαιδευτικός αναμένεται να διαθέτει υψηλό επίπεδο γλωσσικής επίγνωσης, ώστε να μπορεί να παρέχει τα απαραίτητα μέσα ομιλίας και το ειδικό λεξιλόγιο για κάθε μάθημα με στοχευμένο και σαφή τρόπο και να αναθέσει την εξάσκησή τους στην πράξη.

Τομείς δεξιοτήτων

Προκαταρκτική παρατήρηση σχετικά με τους τομείς δεξιοτήτων

Οι ακόλουθες δεξιότητες είναι ειδικά προσανατολισμένες στη διδασκαλία HSK και έχουν διατυπωθεί ανάλογα. Αυτό εξασφαλίζει ότι μπορούν να ληφθούν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της διδασκαλίας HSK. Οι υποκείμενες κατευθυντήριες αρχές υπάρχουν επίσης, κατ' αντιστοιχία, στις διατυπώσεις δεξιοτήτων του Προγράμματος διδασκαλίας 21. Στον παρακάτω κατάλογο, οι ειδικές εφαρμογές στη διδασκαλία HSK συνδέονται με τις αντίστοιχες περιγραφές δεξιοτήτων του Προγράμματος διδασκαλίας 21. Παρ' όλα αυτά, είναι σκόπιμη μια πρόσθετη εξέταση του θεματικού τομέα Φύση, Άνθρωπος, Κοινωνία (NMG, κύκλοι 1 και 2), καθώς και για τον 3ο κύκλο των θεματικών τομέων Θρησκείες, Πολιτισμοί, Ηθική (RKE) και Χώροι, Χρόνοι, Κοινωνίες (RZG) και Οικονομία, Εργασία, Οικοκυρικά (WAH), καθώς και Φύση και Τεχνολογία (NT) του Προγράμματος διδασκαλίας 21. Κατ' αντιστοιχία με τον θεματικό τομέα Γλώσσες, οι μαθητές και οι μαθήτριες θα πρέπει να έχουν αποκτήσει τις δεξιότητες αυτές στο τέλος της υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης.

Φύση, Άνθρωπος, Κοινωνία - Θρησκείες, Πολιτισμοί, Ηθική

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να ακούνε τους άλλους, να αντιλαμβάνονται τα συναισθήματα και να ανταποκρίνονται στον συνομιλητή τους. Επανεξετάζουν συνεχώς την εικόνα που έχουν για τον εαυτό τους και για τους άλλους.

Σύνδεση με το Πρόγραμμα διδασκαλίας 21

NMG.10: «Κοινότητα και κοινωνία – διαμόρφωση της ζωής από κοινού και δραστηριοποίηση»

RKE.5: «Εγώ και η κοινότητα – Διαμόρφωση της ζωής και της κοινής διαβίωσης»

- Αντιμετωπίζουν με τεκμηριωμένο τρόπο τα διαφορετικά πλαίσια διαβίωσης των χωρών καταγωγής τους και της Ελβετίας και αναπτύσσουν πνεύμα ανεκτικότητας γι' αυτά. Μπορούν να αναστοχαστούν σχετικά με τα συναισθήματά τους για το ότι ανήκουν σε διαφορετικά πλαίσια διαβίωσης και να τα ενσωματώσουν στην προσωπικότητά τους.
Βρίσκουν έναν εποικοδομητικό τρόπο αντιμετώπισης των διαφορετικών σχέσεων αφοσίωσης.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να αναγνωρίσουν ότι στην ανθρώπινη συνύπαρξη η αμοιβαία εκτίμηση, ο σεβασμός και η τήρηση των κανόνων είναι απαραίτητα. Ωστόσο, γνωρίζουν επίσης ότι οι κανόνες αυτοί βασίζονται σε αξίες και κανόνες που είναι ευμετάβλητοι και υπόκεινται σε αλλαγές.
- Μπορούν να αναγνωρίσουν ότι οι απαντήσεις σε πολλά θεμελιώδη ερωτήματα εξαρτώνται από προσωπικές αξίες και κοσμοθεωρίες. Γνωρίζουν σημαντικές αξίες και παραδόσεις από τις χώρες καταγωγής τους και από την Ελβετία και αναστοχάζονται σχετικά με την προέλευση των προσωπικών τους αξιών και κοσμοθεωριών. Γνωρίζουν σημαντικές αξίες και παραδόσεις από τις χώρες καταγωγής τους και από την Ελβετία και αναστοχάζονται σχετικά με αυτές.
- Μπορούν να κατονομάζουν τα δικά τους συναισθήματα και τα συναισθήματα των άλλων και να συζητούν νέες προκλήσεις. Μια βασική γνώση των πνευματικών, ψυχικών και σωματικών διεργασιών του ανθρώπου και ένα αντίστοιχο λεξιλόγιο στη γλώσσα καταγωγής τους βοηθούν να εμβαθύνουν στην κατανόηση του εαυτού τους και των συνανθρώπων τους και να βρουν τον δρόμο τους στη ζωή. Κατέχουν τους απαραίτητους όρους που τους επιτρέπουν να μιλούν για προσωπικές αντιλήψεις, ανάγκες και ανησυχίες.

Σύνδεση με το Πρόγραμμα διδασκαλίας 21

NMG.11: «Διερεύνηση και προβληματισμός σχετικά με βασικές εμπειρίες, αξίες και κανόνες»

RKE.1: «Αναστοχασμός σχετικά με βασικές υπαρκτικές εμπειρίες»

RKE.2: «Αποσαφήνιση αξιών και κανόνων και ανάληψη ευθύνης για τις αποφάσεις»

- Αντιμετωπίζοντας συνειδητά πολλές εμπειρίες από την οικογένεια, τη φίλια, το σχολείο, τις χώρες καταγωγής, τη δική τους εθνικότητα και τους θρησκευτικούς θεσμούς, αποκτούν εικόνα για την ποικιλομορφία των κοινωνικών πλαισίων και των αλληλεπιδράσεων. Μπορούν να αναγνωρίσουν ότι το άτομο ως μέρος της κοινωνίας επηρεάζεται από αυτήν και ασκεί επιρροή σε αυτήν.
- Είναι εξοικειωμένοι με τις χώρες καταγωγής τους. Αντιμετωπίζουν κατά το δυνατόν αμερόληπτα τα μέλη διαφορετικών πληθυσμιακών ομάδων στις χώρες καταγωγής τους και στην Ελβετία. Για τον σκοπό αυτό προσπαθούν να κατανοήσουν τις αξίες και τον τρόπο ζωής τους. Μπορούν να αναγνωρίζουν τις προκαταλήψεις τους και τις προκαταλήψεις των άλλων και να τις αντιμετωπίζουν εποικοδομητικά.

Σύνδεση με το Πρόγραμμα διδασκαλίας 21

NMG.12: «Γνωριμία με θρησκείες και κοσμοθεωρίες»

RKE.3: «Αναγνώριση των ιχνών και της επιρροής των θρησκειών στον πολιτισμό και την κοινωνία»

RKE.4.4: «Ενασχόληση με θρησκείες και κοσμοθεωρίες»

Φύση, άνθρωπος, κοινωνία - Χώροι, χρόνοι, κοινωνίες

- Το γεωγραφικό, οικονομικό και οικολογικό περιεχόμενο διευρύνει τις γνώσεις των μαθητών για τις χώρες καταγωγής τους. Οι αντίστοιχες βασικές γνώσεις προσανατολισμού τους βοηθούν να έχουν μια πιο ολιστική θεώρηση. Μπορούν να οργανώνουν και να σταθμίζουν πληροφορίες από ποικίλες πηγές. Αυτό τους βοηθά επίσης να προσανατολιστούν στις χώρες καταγωγής τους.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναγνωρίζουν ότι οι άνθρωποι επηρεάζουν τις εξελίξεις μέσω των συναισθημάτων, των σκέψεων και των πράξεών τους. Ασχολούνται με περιφερειακά, εθνικά και παγκόσμια προβλήματα και αντιλαμβάνονται τις επιπτώσεις τους στον άμεσο ζωτικό τους χώρο.

Σύνδεση με το Πρόγραμμα διδασκαλίας 21

NMG.7: «Προσέγγιση και σύγκριση των τρόπων ζωής και των χώρων διαβίωσης των ανθρώπων»

RZG.2: «Χαρακτηρισμός των τρόπων ζωής και των χώρων διαβίωσης»

RZG.3: «Ανάλυση των σχέσεων ανθρώπου – περιβάλλοντος»

- Μέσα από τη δική τους εξερεύνηση και με τη βοήθεια εικόνων, χαρτών και άλλων μέσων (π.χ., ιστοσελίδες στη γλώσσα καταγωγής) αποκτούν μια πιο διαφοροποιημένη εικόνα των χωρών καταγωγής τους, χάρη στον αναστοχασμό και τη σύγκριση με την Ελβετία.

Σύνδεση με το Πρόγραμμα διδασκαλίας 21

NMG.8: «Οι άνθρωποι χρησιμοποιούν χώρους – προσανατολισμός και συνδιαμόρφωση»

RZG.4: «Προσανατολισμός στους χώρους»

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες γνωρίζουν και σέβονται τα πολιτιστικά αγαθά των χωρών καταγωγής τους από το παρόν και το παρελθόν.
- Βάσει μιας στοιχειώδους γνώσης προσανατολισμού, μπορούν να ταξινομούν γεγονότα, εξελίξεις και μαρτυρίες από το παρελθόν και το παρόν των χωρών καταγωγής τους. Η ιστορία της μετανάστευσης παίζει σημαντικό ρόλο σε αυτό.
- Βάσει επιλεγμένων παραδειγμάτων, αναγνωρίζουν ότι κάθε παρουσίαση είναι υποκειμενική και περιέχει αξιολογήσεις. Αντιλαμβάνονται ότι οι διαφορετικές απόψεις και τα συμφέροντα μπορούν να γίνουν καλύτερα κατανοητά σε σχέση με το ιστορικό τους υπόβαθρο.



Σύνδεση με το Πρόγραμμα διδασκαλίας 21

NMG.9: «Κατανόηση του χρόνου, της διάρκειας και της αλλαγής – Διαχωρίζοντας την ιστορία από τις ιστορίες».

RZG.6: «Ερμηνεία των παγκόσμιων ιστορικών συνεχειών και ανακατατάξεων»

RZG.7: «Ανάλυση και χρήση του ιστορικού πολιτισμού»

- Γνωρίζουν πώς να δραστηριοποιηθούν στην κοινωνία και να επηρεάζουν και να μοιράζονται ευθύνες για τις σημερινές και μελλοντικές εξελίξεις.
- Γνωρίζουν τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των παιδιών, και καθοδηγούνται από αυτά.

Σύνδεση με το Πρόγραμμα διδασκαλίας 21

NMG.10: «Κοινότητα και κοινωνία – διαμόρφωση της συμβίωσης και δραστηριοποίηση»

RZG.8: «Κατανόηση της δημοκρατίας και των ανθρώπινων δικαιωμάτων και δραστηριοποίηση για την υπεράσπισή τους»

**Φύση, Άνθρωπος, Κοινωνία –
Οικονομία, Εργασία, Οικοκυρικά**

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες ασχολούνται με τους τρόπους ζωής και εργασίας στις χώρες καταγωγής τους και μπορούν να τους συγκρίνουν με την Ελβετία.
- Έχουν μια εικόνα των σχέσεων μεταξύ πολιτικής, οικονομίας και πολιτισμού.

Σύνδεση με το Πρόγραμμα διδασκαλίας 21

NMG.6: «Εργασία, παραγωγή και κατανάλωση – αξιοποίηση καταστάσεων»

WAH.1: «Εξερεύνηση των πλαισίων παραγωγής και εργασίας»

WAH.3: «Διαμόρφωση της κατανάλωσης»

**Φύση, Άνθρωπος, Κοινωνία – Φύση
και τεχνολογία**

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να αξιολογήσουν την αλληλεπίδραση της φύσης, της τεχνολογίας και του ανθρώπου βάσει νόμων καθολικής ισχύος.
- Ασχολούνται μέσω παραδειγμάτων με θέματα σχετικά με τη φύση και την τεχνολογία και διευρύνουν το σχετικό λεξιλόγιο στη γλώσσα καταγωγής τους.

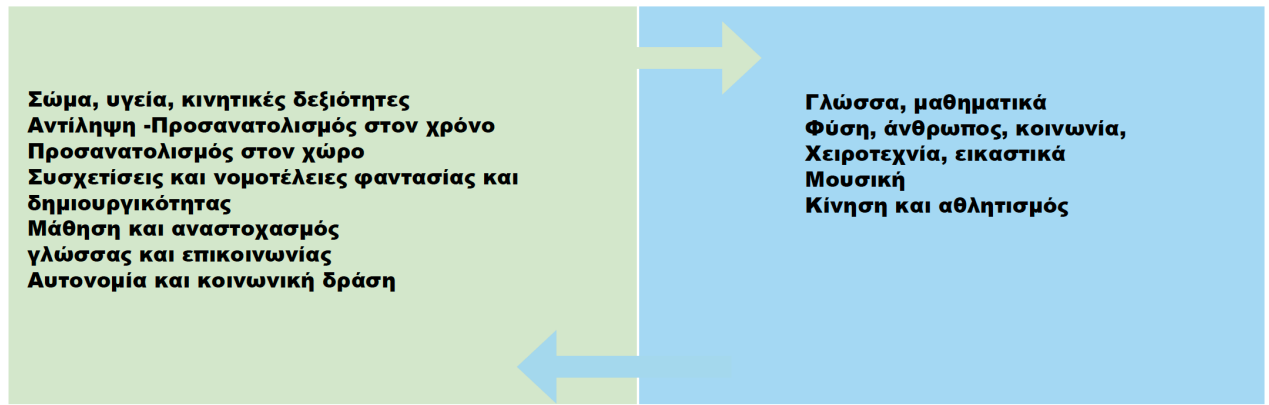
Σύνδεση με το Πρόγραμμα διδασκαλίας 21

NMG.2: « Εξερεύνηση και διαφύλαξη των ζώων, των φυτών και των οικοτόπων»

NMG.5: «Διερεύνηση, αξιολόγηση και εφαρμογή τεχνικών εξελίξεων και υλοποιήσεων»

NT.1: «Κατανόηση της φύσης και της σημασίας των φυσικών επιστημών και της τεχνολογίας»

6 Σχετικά με τη διδασκαλία στους επιμέρους κύκλους



Εικόνα 2: Προσεγγίσεις και θεματικοί τομείς με προσανατολισμό στην ανάπτυξη (πρβλ. Πρόγραμμα διδασκαλίας 21, κεφάλαιο «Προτεραιότητες του 1ου Κύκλου» ή «Προτεραιότητες του 2ου κύκλου

Όπως περιγράφεται στο κεφάλαιο 2.3, το Πρόγραμμα διδασκαλίας -πλαίσιο HSK διαφέρει από το Πρόγραμμα διδασκαλίας 21 στο ότι στο πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο οι προς απόκτηση δεξιότητες δεν υποδιαιρούνται σε επιμέρους κύκλους και επίπεδα δεξιοτήτων. Ο καθορισμός των συγκεκριμένων κύκλων δεξιοτήτων και του αντίστοιχου περιεχομένου αποτελεί ευθύνη των φορέων της διδασκαλίας HSK. Το παρακάτω περιεχόμενο πρέπει να εκλαμβάνεται ως βασικές εκτιμήσεις για τους επιμέρους κύκλους.

Η επεξεργασία για τις περισσότερες από τις δεξιότητες και στους τρεις κύκλους γίνεται με σπειροειδή τρόπο, βασίζοντας τη μία πάνω στην άλλη. Ωστόσο, ορισμένες δεξιότητες δεν ξεκινούν στην αρχή του 1ου κύκλου, αλλά σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο, καθώς για την ανάπτυξή τους πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις στην ανάπτυξη και τη μάθηση των παιδιών. Η ανάπτυξη άλλων δεξιοτήτων ολοκληρώνεται πριν από το τέλος του 3ου κύκλου.

Κύκλος 1

Στον 1ο κύκλο η διδασκαλία προσανατολίζεται στην ανάπτυξη των παιδιών και οργανώνεται και διαμορφώνεται, ιδίως στην αρχή, διαθεματικά. Το παιχνίδι είναι πολύ σημαντικό. Προκειμένου να ληφθεί υπόψη αυτός ο προσανατολισμός, εννέα προσεγγίσεις, προσανατολισμένες στην ανάπτυξη, δείχνουν στο Πρόγραμμα διδασκαλίας 21 το πώς η ανάπτυξη και η μάθηση του παιδιού μπορούν να συνδεθούν με τον 1ο κύκλο.

Τα παιδιά στο νηπιαγωγείο μαθαίνουν μέσω αισθητηριακών εμπειριών και δράσεων, ανεξάρτητα ή μέσω μίμησης. Μαθαίνουν πάντα βάσει συσχετισμών. Ό,τι μαθαίνουν τυχαία ή ακούσια, το εννοιοποιούν με την υποστήριξη του δασκάλου και το μετατρέπουν σε συγκεκριμένη γνώση. Για παράδειγμα, πηδούν από ένα σκαλοπάτι και μαθαίνουν την έννοια της σκάλας, αλλά και την τεχνική του άλματος και τα συναισθήματα φόβου και επιτυχίας. Κατά συνέπεια, τα μαθήματα βασίζονται στις καθημερινές εμπειρίες των παιδιών και δημιουργούν καταστάσεις για δικές τους δράσεις και εμπειρίες.

Τα μαθήματα προσφέρουν εμπειρίες, κατά τις οποίες τα παιδιά μαθαίνουν να τοποθετούν εικόνες και ιδέες σε λέξεις και προτάσεις. Η προώθηση του λεξιλογίου λαμβάνει υπόψη – εκτός από το *πλαίσιο διαβίωσης* των παιδιών – επίσης και λειτουργικές λέξεις για τον προσανατολισμό στον χώρο (πού, πίσω, πάνω, κ.λπ.) και λογικές σχέσεις (περισσότερο, λιγότερο, το ίδιο ποσό, κ.λπ.).

Τα μαθήματα εξοικειώνουν τα παιδιά με τον κόσμο των εικονογραφημένων βιβλίων και κειμένων με παιγνιώδη τρόπο. Τα παιδιά μαθαίνουν ότι τα σύμβολα, τα σημάδια και τα εικονογράμματα από την καθημερινή τους ζωή έχουν νόημα.

Τα παιδιά αναγνωρίζουν τη γραφή και τις λειτουργίες της γραφής. Εξασκούνται στη χρήση διαφορετικών υλικών γραφής με στοχευμένο και ελεγχόμενο τρόπο. Ανάλογα με τις ατομικές τους προϋποθέσεις, αρχίζουν να διαβάζουν και να γράφουν.

Για τα παιδιά της πρώτης και της δεύτερης τάξης, οι καθημερινές και προσωπικές εμπειρίες στην οικογένεια, στις χώρες καταγωγής και στην Ελβετία αποτελούν το σημείο εκκίνησης. Ο δεσμός με την οικογένεια και ο προσανατολισμός προς τις αξίες της παραμένουν ισχυροί σε αυτή την ηλικία.

Στη διδασκαλία προωθούνται όλοι οι γλωσσικοί τομείς: Ακρόαση και ομιλία, ανάγνωση και γραφή, γλώσσα(ες) στο επίκεντρο, λογοτεχνία στο επίκεντρο. Χρησιμοποιούνται κυρίως παιγνιώδεις μορφές μάθησης, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις χρησιμοποιείται επίσης συστηματική και στοχευμένη εκπαίδευση. Η εισαγωγή στην ανάγνωση και τη γραφή περιλαμβάνει τον γραμματισμό στα γερμανικά. Συνιστάται ιδιαίτερα η συντονισμένη προσέγγιση μεταξύ του εκπαιδευτικού HSK και του εκπαιδευτικού της κανονικής τάξης. Εφόσον είναι σκόπιμο, ο εκπαιδευτικός HSK κάνει συγκρίσεις με το γερμανικό αλφάβητο, προκειμένου να προληφθούν παρεξηγήσεις.

Κύκλος 2

Για τα παιδιά του δεύτερου κύκλου η ομάδα των συνομηλίκων παίζει σημαντικό ρόλο. Αναπτύσσουν ένα φυσικό ενδιαφέρον για τους διάφορους τρόπους και *πλαίσια διαβίωσης*, με τα οποία έρχονται σε επαφή. Γενικά έχουν θετική σχέση με το περιβάλλον τους (οικογένεια, σχολείο) και δύσκολα το αμφισβητούν. Είναι γενικά αμερόληπτα ανοιχτά, αυθόρμητα απέναντι στον δικό τους και σε άλλους *πολιτισμούς* και ενδιαφέρονται για τις σχέσεις και τους δεσμούς με την οικογένειά τους στις *χώρες καταγωγής*.

Στο μάθημα προωθούνται όλοι οι γλωσσικοί τομείς - ακρόαση και ομιλία, ανάγνωση και γραφή, γλώσσα(ες) στο επίκεντρο και λογοτεχνία στο επίκεντρο. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στη διεύρυνση των δεξιοτήτων στις απαιτητικές, σύνθετες γλωσσικές αντιστοιχίες.

Κύκλος 3

Στον 3ο κύκλο οι έφηβοι εξετάζουν όλο και πιο κριτικά τις δικές τους αξίες και τις αξίες του περιβάλλοντος. Ως αποτέλεσμα, μπορεί να απομακρυνθούν από τις παραδοσιακές αξίες και κανόνες ή να τις εξιδανικεύσουν. Συχνά, αμφισβητούν επίσης το νόημα της διδασκαλίας HSK.

Ο εκπαιδευτικός HSK κατανοεί αυτή την κατάσταση των ανακατατάξεων, ανταποκρίνεται σε αυτήν και εισαγάγει με κριτικό τρόπο στο μάθημα διαφορετικά μοντέλα (διαβίωσης). Με αυτόν τον τρόπο βοηθά τους νέους να προσανατολιστούν, να αναπτύξουν την προσωπικότητά τους και να βρουν τον δικό τους δρόμο. Ειδικότερα, στηρίζει τους νέους στο να ενσωματώσουν τις διαφορετικές εμπειρίες, αξίες και εντάξεις στη ζωή τους.

Η διδασκαλία λαμβάνει υπόψη τις ατομικές ικανότητες και γνώσεις των νέων. Οι μαθητές και οι μαθήτριες ενθαρρύνονται να συνεισφέρουν τις ειδικές *διαπολιτισμικές* και *πολιτισμικές* γνώσεις τους – όχι μόνο στο μάθημα HSK αλλά και στο μάθημα του σχολείου υποχρεωτικής εκπαίδευσης και εκτός του σχολείου.

Η προφορική και γραπτή επικοινωνία, οι γλωσσικές θεωρήσεις και η εκπαίδευση στα μέσα μαζικής ενημέρωσης διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στα μαθήματα. Οι νέοι έχουν την ευκαιρία να χρησιμοποιήσουν τις ικανότητες που απέκτησαν σε διάφορες γλώσσες (*γλώσσα καταγωγής*, γερμανικά, γαλλικά, αγγλικά), να κάνουν αντιστοιχίες και να δικτυώσουν τις γνώσεις τους. Με αυτόν τον τρόπο, διευρύνουν τις γλωσσικές τους δεξιότητες και τις δεξιότητες δράσης.

Η διδασκαλία βοηθά τους νέους να αναπτύξουν μια επαγγελματική προοπτική και να ενταχθούν στον επαγγελματικό κόσμο και την κοινωνία της Ελβετίας. Ειδικότερα, τους ενθαρρύνει να αντιληφθούν και να χρησιμοποιήσουν τις δίγλωσσες ή πολύγλωσσες και διαπολιτισμικές τους δεξιότητες ως συμπληρωματικά εφόδια.

7 Γλωσσάριο

Οι ακόλουθες επεξηγήσεις περιγράφουν πώς νοούνται οι αντίστοιχοι όροι στο παρόν κείμενο. Εκτός εάν αναφέρεται κάτι διαφορετικό, οι ακόλουθες επεξηγήσεις βασίζονται στο πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο για τη γλώσσα και τον πολιτισμό καταγωγής της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης καθώς και στην έκδοση «**Unterricht in Heimatlicher Sprache**» (Διδασκαλία στη γλώσσα καταγωγής), που δημοσιεύθηκε από τη Γενική Γραμματεία του ΕΔΚ.

Διγλωσσία

→ Βλέπε δεύτερη γλώσσα.

Διάλεκτος

Η διάλεκτος είναι μια τοπική ή περιφερειακή παραλλαγή μιας πρότυπης γλώσσας (π.χ., γερμανικά) ή μιας περιφερειακής γλώσσας (π.χ., ελβετικά γερμανικά).

Μπορεί να διαφέρει περισσότερο ή λιγότερο από την αντίστοιχη πρότυπη παραλλαγή της γλώσσας καταγωγής και να λειτουργεί εν μέρει ως τοπική γλώσσα μιας περιοχής.

Πρώτη γλώσσα (L1), γλώσσα καταγωγής

Ως πρώτη γλώσσα θεωρείται η πρώτη γλώσσα κοινωνικοποίησης, δηλαδή η γλώσσα που ένα άτομο έμαθε χρονολογικά πρώτη. Στην καθημερινή ζωή, αυτή ονομάζεται επίσης «μητρική γλώσσα». Πολλά παιδιά μαθαίνουν όχι μόνο μία, αλλά δύο ή περισσότερες γλώσσες ως πρώτη. Σε τέτοιες περιπτώσεις, δηλαδή όταν ένα άτομο έχει πολλές πρώτες γλώσσες, μιλάμε για ταυτόχρονη διγλωσσία. Η πρώτη γλώσσα μπορεί να παραμείνει η κυρίαρχη γλώσσα καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, αλλά μπορεί επίσης να χάσει εν μέρει τη σημασία της - ιδίως εάν δεν αντιστοιχεί στη γλώσσα διδασκαλίας και στην τοπική γλώσσα του τόπου κατοικίας ενός ατόμου.

Η γλώσσα καταγωγής ενός ατόμου είναι εκείνη η γλώσσα ή η διάλεκτος που θεωρείται η τοπική ή πρότυπη παραλλαγή στη χώρα καταγωγής ή στην περιοχή καταγωγής. Εάν ένα άτομο ανήκει στη δεύτερη ή τρίτη γενιά μεταναστών, η γλώσσα καταγωγής του δεν είναι απαραίτητο να είναι η πρώτη του γλώσσα.

Ειδική γλώσσα

Η ειδική γλώσσα είναι μια παραλλαγή της πρότυπης παραλλαγής της γλώσσας καταγωγής, η οποία χαρακτηρίζεται από ένα ειδικό λεξιλόγιο.

Ξένη γλώσσα

Ξένη γλώσσα είναι η γλώσσα που μαθαίνει κάποιος εκτός της πρώτης του γλώσσας και εκτός του τόπου όπου θεωρείται τοπική γλώσσα. Η ξένη γλώσσα διαφέρει επομένως από τη δεύτερη γλώσσα, η οποία αποκτάται στη χώρα της γλώσσας-στόχου. Η διδασκαλία ορισμένων ξένων γλωσσών αποτελεί έργο του δημόσιου σχολείου. Στα σχολεία των ελβετικών Καντονιών διδάσκονται συνήθως ως ξένες γλώσσες οι επίσημες γλώσσες των άλλων περιοχών της χώρας και τα αγγλικά.

Λειτουργική πολυγλωσσία

Η λειτουργική πολυγλωσσία είναι η ικανότητα ενός ατόμου να επικοινωνεί σε διάφορες γλώσσες ανάλογα με την κατάσταση και τις ανάγκες του. Αυτός ο τύπος γλωσσικής ικανότητας έρχεται σε αντίθεση με την ισορροπημένη, συμμετρική πολυγλωσσία. Η αναβάθμιση της λειτουργικής πολυγλωσσίας αναγνωρίζει ότι υπάρχουν διαφορετικές βασικές ικανότητες γλωσσικής δεξιότητας, ανεπτυγμένες σε διαφορετικό βαθμό. Έτσι, δεν είναι πάντα απαραίτητο να φτάσει κανείς στο ανώτατο επίπεδο κάθε βασικής δεξιότητας. Μερικές φορές αρκεί να κατέχει μόνο ορισμένες δεξιότητες και να μπορεί να τις χρησιμοποιεί λειτουργικά για να εκπληρώνει τους σκοπούς του. Η διαμόρφωση της λειτουργικής πολυγλωσσίας είναι ένας από τους στόχους του δημόσιου σχολείου.

Χώρες καταγωγής, κράτη καταγωγής

Χώρες καταγωγής είναι τα κράτη στα οποία ζούσε προηγουμένως ή ζει ακόμη ένα άτομο ή ένας κηδεμόνας (ή άλλοι συγγενείς). Τα άτομα μπορεί να έχουν διαφορετικής έντασης δεσμούς με τις χώρες καταγωγής τους, π.χ., ανάλογα με την μεταναστευτική γενιά, στην οποία ανήκουν.

Επίσημη γλώσσα

→ Βλέπε πρότυπη παραλλαγή της γλώσσας καταγωγής.

Ταυτότητα, διπολιτισμική/πολυπολιτισμική ταυτότητα

Η (ατομική) ταυτότητα νοείται ως η ιδιαιτερότητα ενός ατόμου και η αυτοαντίληψη του ίδιου του εαυτού του. Οι ταυτότητες είναι διαδικαστικές και δυναμικές. Δημιουργούνται σε κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, ιδίως μέσω της γλώσσας. Η διπολιτισμική/πολυπολιτισμική ταυτότητα νοείται ως το υποκειμενικό αίσθημα του να ανήκεις ταυτόχρονα σε δύο (ή περισσότερες) διαφορετικές συλλογικότητες και να ταυτίζεσαι με ένα μέρος των αξιών και των συμπεριφορών τους.

Ενσωμάτωση

Η ενσωμάτωση νοείται εδώ ως η διαδικασία με την οποία άτομα και ομάδες με διαφορετικό κοινωνικό, πολιτισμικό και γλωσσικό υπόβαθρο επιτυγχάνουν ισότιμη κοινωνική και πολιτική συμμετοχή σε μια κοινωνία και γίνονται σεβαστά με το ιδιαίτερο γλωσσικό και πολιτισμικό τους υπόβαθρο.

Δεξιότητα

Ο ορισμός των «δεξιοτήτων» στο κεφάλαιο «Βασικές αρχές» του Προγράμματος διδασκαλίας 21 βασίζεται στις αναλύσεις του Franz E. Weinert. Σύμφωνα με αυτόν, οι ικανότητες περιλαμβάνουν «διάφορες πτυχές που σχετίζονται με το περιεχόμενο και τη διαδικασία: Ικανότητες, δεξιότητες και γνώσεις, αλλά και ετοιμότητες, στάσεις και διαθέσεις. [...] Οι πτυχές των δεξιοτήτων είναι τόσο ειδικού όσο και διαθεματικού χαρακτήρα. Οι ειδικές δεξιότητες περιγράφουν τις ειδικές γνώσεις και τις συναφείς δεξιότητες και ικανότητες. Οι διατομεακές δεξιότητες αναφέρονται στις γνώσεις και τις δεξιότητες που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για τη μάθηση εντός και εκτός σχολείου σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα. Περιλαμβάνουν προσωπικές, κοινωνικές και μεθοδολογικές δεξιότητες.

Πολιτισμός

Ο πολιτισμός θεωρείται στο παρόν πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο ως το σύνολο των μοναδικών πνευματικών, υλικών και συναισθηματικών πτυχών που χαρακτηρίζουν μια κοινωνία ή μια εθνοτική ομάδα. Αυτό περιλαμβάνει όχι μόνο την τέχνη και τη λογοτεχνία, αλλά και τρόπους ζωής, θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα, συστήματα αξιών, παραδόσεις και πεποιθήσεις. Τα άτομα δεν μπορούν να περιοριστούν στην κουλτούρα ή την εθνική τους ομάδα. Δεν είναι απαραίτητο να διαθέτουν ορισμένα χαρακτηριστικά, ιδιότητες ή συμπεριφορές μόνο και μόνο επειδή ανήκουν σε έναν ορισμένο πολιτισμό. Επιπλέον, ο πολιτισμός μιας κοινωνίας ή μιας εθνοτικής ομάδας δεν είναι ούτε ομοιογενής, ούτε στατικός, ούτε ολοκληρωμένος. Αντίθετα, η πολιτισμική πρακτική παράγει συνεχώς νέες σημασίες και οι διαφορετικές πολιτισμικές πρακτικές αναμειγνύονται μεταξύ τους.

Πλαίσιο διαβίωσης

Το πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο αντιλαμβάνεται το πλαίσιο διαβίωσης ως το σύνολο όλων των πραγμάτων, γεγονότων και συγκυριών που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι στο παρόν τους. Ένα πλαίσιο διαβίωσης αποτελεί μόνο ένα τμήμα ολόκληρου του κόσμου – ανάλογα με την ατομική κατάσταση ζωής. Το πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο δεν κάνει σαφή διάκριση μεταξύ *πολιτισμού* και *πλαισίου διαβίωσης*, αλλά στην περίπτωση του δεύτερου όρου δίνει έμφαση στη σχέση του ατόμου με το παρόν του και με τις πράξεις και τον λόγο του.

Τοπική γλώσσα

Τοπική γλώσσα είναι η γλώσσα στην οποία επικοινωνεί η πλειοψηφία του πληθυσμού ενός τόπου. Στην περίπτωση της Ελβετίας, οι τοπικές γλώσσες είναι είτε οι ελβετικές γερμανικές *διάλεκτοι* ή οι γλώσσες γαλλικά, ιταλικά ή ραιτορομανικά.

Πολυγλωσσία, πολύγλωσσα άτομα

Ο όρος πολυγλωσσία αναφέρεται στο φαινόμενο να υπάρχουν δεξιότητες σε τρεις ή περισσότερες γλώσσες. Ο όρος μπορεί να αναφέρεται τόσο σε άτομα, όσο και σε ολόκληρες κοινωνίες. Στην Ελβετία, ο όρος αυτός χρησιμοποιείται μερικές φορές για να περιγράψει το φαινόμενο της ομιλίας τεσσάρων εθνικών γλωσσών. Στο παρόν πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο, μιλάμε για ένα πολύγλωσσο άτομο εάν έχει ενεργητικές ή παθητικές δεξιότητες σε τρεις ή περισσότερες γλώσσες - ανεξάρτητα από την ατομική σχέση με αυτές τις γλώσσες (*πρώτη γλώσσα, δεύτερη γλώσσα, γλώσσα καταγωγής, ξένη γλώσσα*). Υπ' αυτήν την έννοια, για παράδειγμα, ένα παιδί θεωρείται επίσης πολύγλωσσο, εάν μιλάει γερμανικά ως *πρώτη γλώσσα* και επιπλέον δύο ξένες γλώσσες.

→ Βλέπε επίσης *διγλωσσία* ή *πολυγλωσσία*.

Μητρική γλώσσα

Μητρική είναι η πρώτη γλώσσα που αποκτήθηκε, η λεγόμενη *πρώτη γλώσσα*. Ο όρος είναι ανακριβής επειδή υποθέτει ότι μόνο η μητέρα είναι καθοριστική για την απόκτηση της πρώτης γλώσσας. Για τον λόγο αυτό στο πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο γίνεται λόγος μόνο για την *πρώτη γλώσσα*.

Γλωσσική επίγνωση (Language Awareness)

Η γλωσσική επίγνωση (ή Language Awareness) αναφέρεται στη ρητή γνώση σχετικά με τη γλώσσα, στη συνειδητή αντίληψη της γλώσσας και στην επίγνωση της χρήσης της γλώσσας και των διαδικασιών εκμάθησης της γλώσσας. Αυτό περιλαμβάνει τη μεταγλωσσική επικοινωνία, π.χ., σχετικά με τον γλωσσικό διαχωρισμό ή την ανάμειξη, καθώς και γλωσσικές συγκρίσεις, π.χ. μεταξύ *πρώτης και δεύτερης γλώσσας* ή μεταξύ *πρότυπης*



γλώσσας και *διαλέκτου*. Οι παιδαγωγικοί στόχοι της γλωσσικής επίγνωσης περιλαμβάνουν την περιέργεια και το ενδιαφέρον για τη γλώσσα (τις γλώσσες), την προσοχή και την αναγνώριση της γλωσσικής ποικιλομορφίας (στην τάξη, στην κοινωνία) και την πολυδιάστατη θεώρηση της γλώσσας και της αλληλεπίδρασης.

Πρότυπη παραλλαγή της γλώσσας καταγωγής

Η τυποποιημένη έκδοχή μιας γλώσσας, κωδικοποιημένη και δηλωμένη ως έγκυρη σε λεξικά και γραμματικές, είναι η πρότυπη παραλλαγή της *γλώσσας καταγωγής*. Αυτή η γλώσσα αποκαλείται ενίοτε επίσης γραπτή, λογοτεχνική ή *επίσημη* γλώσσα και γενικά διακρίνεται από τις *διαλέκτους*. Εάν η πρότυπη παραλλαγή χρησιμοποιείται πάντα σε ορισμένες (π.χ., επίσημες) καταστάσεις, αλλά κατά τα άλλα στην καθημερινή ζωή ομιλείται μια διάλεκτος, αυτό ονομάζεται διγλωσσία. Η κατάκτηση της πρότυπης παραλλαγής θεωρείται ο κύριος στόχος των γλωσσικών διδακτικών προσπαθειών στο δημόσιο σχολείο και στη διδασκαλία HSK.

Διαπολιτισμική δεξιότητα, διαπολιτισμική μάθηση

Η διαπολιτισμική δεξιότητα αναφέρεται στην ικανότητα επιτυχούς αλληλεπίδρασης με άτομα διαφορετικού πολιτισμικού υπόβαθρου. Μπορεί να αναπτυχθεί μέσω της διαπολιτισμικής μάθησης και να καλλιεργηθεί από εμπειρίες σε διαφορετικά *πλαίσια διαβίωσης*.

Δεύτερη γλώσσα (L2)

Δεύτερη γλώσσα είναι η γλώσσα που μαθαίνεται δεύτερη με τη χρονολογική έννοια. Για τα άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο, αυτή είναι συχνά η γλώσσα που τους επιτρέπει να συμμετέχουν στην κοινωνική ζωή και στη γραπτή κουλτούρα της τοπικής γλωσσικής κοινότητας, π.χ., τα γερμανικά στη γερμανόφωνη Ελβετία. Η δεύτερη γλώσσα στην πραγματικότητα διακρίνεται από τις ξένες γλώσσες από το γεγονός ότι είναι συνήθως ή συχνά απαραίτητη για την αντιμετώπιση της καθημερινής ζωής. Εάν τα άτομα ανήκουν ήδη στη δεύτερη ή τρίτη γενιά μεταναστών, η *τοπική* γλώσσα μπορεί επίσης να είναι η *πρώτη* γλώσσα και η *γλώσσα καταγωγής* η δεύτερη γλώσσα, ή εναλλακτικά η δεύτερη γλώσσα (L2) μπορεί να γίνει η κυρίαρχη γλώσσα κατά τη διάρκεια της φοίτησης στο σχολείο.

Πρόσκτηση δεύτερης γλώσσας

Στη γλωσσική διδακτική γίνεται διάκριση μεταξύ της πρόσκτησης της δεύτερης και της *ξένης* γλώσσας. Εάν ένα άτομο προσκτήσει τη δεύτερη γλώσσα του στην περιοχή όπου η γλώσσα αυτή ομιλείται ως *τοπική* γλώσσα, πρόκειται για την *πρόσκτηση* μιας δεύτερης γλώσσας. Η αντίστοιχη γλωσσική διδασκαλία αντιμετωπίζεται σε ξεχωριστή γλωσσική διδακτική, η οποία διαφέρει από τη διδακτική της εκμάθησης της *πρώτης* και της *ξένης* γλώσσας.

Διγλωσσία ή πολυγλωσσία, δίγλωσσα ή πολύγλωσσα άτομα

Με την ευρύτερη έννοια, δίγλωσσος ή πολύγλωσσος είναι κάποιος που έχει ενεργητικές ή παθητικές δεξιότητες σε δύο ή περισσότερες γλώσσες. Στο παρόν πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο, ωστόσο, χρησιμοποιείται ένας στενότερος ορισμός: Μόνο τα άτομα που μιλούν τη γερμανική γλώσσα και μία ή περισσότερες μη γερμανικές γλώσσες *καταγωγής* χαρακτηρίζονται ως δίγλωσσα ή πολύγλωσσα.



8 Παραρτήματα

Παράρτημα I: Συνθήκες - πλαίσιο στο Καντόνι της Ζυρίχης

Αυτό το παράρτημα παρέχει αρχικά μια επισκόπηση των διακαντονικών και νομικών βάσεων για τη διδασκαλία **HSK**. Στη συνέχεια, η Υπηρεσία υποχρεωτικής σχολικής εκπαίδευσης (**Volksschulamt**) της Ζυρίχης περιγράφει την πρακτική (διαδικασίες, οργάνωση, συνεργασία) που έχει αναπτυχθεί στο Καντόνι με βάση τις νομικές προϋποθέσεις.

Διακαντονικές νομικές βάσεις

Η Διάσκεψη των Υπουργών Παιδείας των Καντονιών (EDK) έχει επανειλημμένα εκφράσει τις απόψεις της σχετικά με το μάθημα HSK. Στις «Συστάσεις για την εκπαίδευση των ξενόγλωσσων παιδιών» της 24ης Οκτωβρίου 1991, επιβεβαιώνει το θεμελιώδες δικαίωμα των παιδιών με μεταναστευτικό υπόβαθρο, να «καλλιεργούν τη γλώσσα και τον πολιτισμό της χώρας καταγωγής τους». Συγκεκριμένα, η EDK συνιστά στους ενδιαφερόμενους καντονικούς ή τοπικούς αρμόδιους:

- να υποστηρίζουν τη διδασκαλία HSK σε κατάλληλη μορφή και, αν είναι δυνατόν, να ενσωματώνουν τουλάχιστον δύο μαθήματα την εβδομάδα στον χρόνο διδασκαλίας,
- να παρέχουν δωρεάν τις απαραίτητες σχολικές εγκαταστάσεις
- να προωθούν τη συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών των κανονικών σχολείων και της διδασκαλίας HSK,
- να βεβαιώνουν τη συμμετοχή στη διδασκαλία HSK και, κατά περίπτωση, τον βαθμό στο σχολικό ενδεικτικό,
- να ενημερώνουν τους γονείς με μεταναστευτικό υπόβαθρο για τις εκπαιδευτικές δυνατότητες,
- να λαμβάνουν υπόψη τις δεξιότητες στη γλώσσα καταγωγής που αποκτήθηκαν στα μαθήματα HSK κατά την αξιολόγηση των μαθητών και κατά τη λήψη αποφάσεων προαγωγής και επιλογής.

Στην εθνική στρατηγική του 2004 για τη γλωσσική διδασκαλία, η EDK προβλέπει επίσης την προώθηση των γλωσσών καταγωγής των παιδιών με μεταναστευτικό υπόβαθρο στο μάθημα HSK (βλ.: μάθημα γλώσσας στην υποχρεωτική φοίτηση: Στρατηγική της EDK και σχέδιο εργασίας για τον πανελβετικό συντονισμό της 25ης Μαρτίου 2004). Τον ίδιο στόχο επιδιώκει η διακαντονική συμφωνία για την εναρμόνιση της υποχρεωτικής σχολικής εκπαίδευσης, καθώς τα Καντόνια του Κονκορδάτου αναλαμβάνουν να παρέχουν οργανωτική υποστήριξη για θρησκευτικά και πολιτικά ουδέτερη διδασκαλία HSK (βλ. διακαντονική συμφωνία για την εναρμόνιση της υποχρεωτικής σχολικής εκπαίδευσης (HarmoS) της 14ης Ιουνίου 2007). Από το 2011, η Συνομοσπονδία υποστηρίζει σχέδια για τη διδασκαλία HSK στο πλαίσιο του γλωσσικού νόμου (βλ. ομοσπονδιακό νόμο για τις εθνικές γλώσσες και την επικοινωνία μεταξύ των γλωσσικών κοινοτήτων (γλωσσικός νόμος, SpG) της 5ης Οκτωβρίου 2007 και τον κανονισμό για τις εθνικές γλώσσες και την επικοινωνία μεταξύ των γλωσσικών κοινοτήτων (γλωσσικός κανονισμός, SpV) της 4ης Ιουνίου 2010).

Νομική βάση στο Καντόνι της Ζυρίχης: Στο Καντόνι της Ζυρίχης, η διδασκαλία HSK ρυθμίζεται νομικά από τον νόμο και τον κανονισμό για την υποχρεωτική σχολική εκπαίδευση:

Νόμος για την υποχρεωτική σχολική εκπαίδευση της 7ης Φεβρουαρίου 2005

Άρθρο 15

- ¹ Η Διεύθυνση μπορεί να αναγνωρίζει μαθήματα γλώσσας και πολιτισμού καταγωγής που προσφέρονται από μη σχολικούς φορείς.
- ² Ο κανονισμός ρυθμίζει τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση και τις συνέπειές της.

Κανονισμός για την υποχρεωτική σχολική εκπαίδευση της 28ης Ιουνίου 2006

Άρθρο 13

- 1 Στα μαθήματα γλώσσας και πολιτισμού καταγωγής, οι αλλόγλωσσοι μαθητές και οι αλλόγλωσσες μαθήτριες διευρύνουν τις γνώσεις τους στην πρώτη τους γλώσσα και στον πολιτισμό της χώρας καταγωγής τους.
- 2 Φορείς των μαθημάτων είναι οι πρεσβείες ή τα προξενία των χωρών καταγωγής. Η Διεύθυνση Εκπαίδευσης μπορεί επίσης να αναγνωρίσει μαθήματα που διεξάγονται από άλλους φορείς.
- 3 Τα μαθήματα αναγνωρίζονται εφόσον συμμορφώνονται με το πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο που εκδίδει το Συμβούλιο Εκπαίδευσης, είναι πολιτικά και θρησκευτικά ουδέτερα και δεν στοχεύουν στο κέρδος. Τα μαθήματα περιλαμβάνουν το πολύ τέσσερις διδακτικές ώρες την εβδομάδα στο νηπιαγωγείο και το πολύ δύο διδακτικές ώρες την εβδομάδα στην 1η τάξη της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- 4 Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να διαθέτουν διδακτική επάρκεια και επαρκή γνώση της γερμανικής γλώσσας και να παρακολουθούν τα υποχρεωτικά μαθήματα επιμόρφωσης.

Άρθρο 14

- 1 Εφόσον είναι δυνατόν, τα μαθήματα προγραμματίζονται εκτός σχολικού ωραρίου.
- 2 Οι κοινότητες,
 - a. εφόσον είναι δυνατόν, παρέχουν δωρεάν κατάλληλους χώρους,
 - b. απαλλάσσουν τους μαθητές από την κανονική διδασκαλία το πολύ για δύο διδακτικές ώρες την εβδομάδα, εάν τα μαθήματα πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια των σχολικών ωρών,
 - c. και αναφέρουν στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης τυχόν ελλείψεις κατά τη διεξαγωγή των μαθημάτων.
- 3 Οι βαθμοί των μαθημάτων καταχωρίζονται στο ενδεικτικό.
- 4 Η Διεύθυνση Εκπαίδευσης ρυθμίζει τη διαδικασία εγγραφής. Κατά τα λοιπά, η οργάνωση και η υλοποίηση των μαθημάτων είναι ευθύνη του φορέα που τα χρηματοδοτεί, και ειδικότερα η χρηματοδότηση καθώς και η επιλογή, η απασχόληση και η εποπτεία των εκπαιδευτικών.

Οργάνωση και υλοποίηση της διδασκαλίας στο Καντόνι της Ζυρίχης

Παρακάτω περιγράφεται η πρακτική της διδασκαλίας HSK στο Καντόνι της Ζυρίχης, όπως αναπτύχθηκε στο Καντόνι βάσει των νομικών προδιαγραφών. Τα θέματα σε αυτό το υποκεφάλαιο είναι ταξινομημένα αλφαβητικά.

Αναγνώριση των φορέων

Η Διεύθυνση Εκπαίδευσης μπορεί να αναγνωρίσει τα μαθήματα HSK που διεξάγονται από μη σχολικούς φορείς, εφόσον πληρούνται οι νομικές απαιτήσεις και οι εσωτερικές κατευθυντήριες γραμμές. Η Υπηρεσία υποχρεωτικής σχολικής εκπαίδευσης (Volksschulamt) ρυθμίζει και πραγματοποιεί τη διαδικασία αναγνώρισης. Εάν υπάρχουν ήδη αναγνωρισμένα μαθήματα HSK στη σχετική γλώσσα, θα πρέπει να επικοινωνήσετε με τον αρμόδιο φορέα και να ζητηθεί συνεργασία. Στόχος είναι να υπάρχει μια ενιαία, ευρεία προσφορά μαθημάτων HSK για κάθε γλώσσα.

Προκειμένου να αναγνωριστούν τα μαθήματα HSK ενός φορέα, ο φορέας πρέπει ειδικότερα να

- να εγγυάται ότι τα μαθήματα συμμορφώνονται με το πρόγραμμα διδασκαλίας-πλαίσιο HSK και είναι πολιτικά και θρησκευτικά ουδέτερα,
- να διαθέτει ειδικευμένους εκπαιδευτικούς HSK με κατάλληλη γνώση της γερμανικής γλώσσας,
- να είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και
- να συνεργάζεται με τα τοπικά σχολεία και με τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης.

Βεβαίωση και καταχώριση στο ενδεικτικό

Βλέπε κεφάλαιο 3, σελίδα 9

Εποπτεία

Η διδασκαλία HSK υπόκειται στην εποπτεία των φορέων που τη χρηματοδοτούν όσον αφορά την παιδαγωγική και το προσωπικό. Όσον αφορά τα σημεία που ρυθμίζονται στον κανονισμό για την υποχρεωτική σχολική εκπαίδευση, υπόκεινται στην εποπτεία των σχολικών αρχών.

Αποτελεί ευθύνη των φορέων να παρακολουθούν τη συμμετοχή και να λαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο για την αντιμετώπιση των απουσιών από τα μαθήματα. Κατόπιν αιτήματος, επιτρέπουν στις σχολικές επιτροπές να επιθεωρούν την παρακολούθηση της φοίτησης και των μαθημάτων. Δικαίωμα επιθεώρησης έχουν επίσης και οι εκπαιδευτικοί των σχολείων, οι οποίοι απαλλάσσουν τα παιδιά από τα μαθήματά τους με σκοπό την παρακολούθηση του μαθήματος HSK.

Σε περίπτωση τυχόν καταγγελιών που δεν μπορούν να επιλυθούν απευθείας με τους εμπλεκόμενους εκπαιδευτικούς, θα γίνεται συζήτηση μεταξύ της οικείας σχολικής διοίκησης και του φορέα. Εάν οι σοβαρές ελλείψεις δεν αποκατασταθούν παρά την υπενθύμιση, η Διεύθυνση Εκπαίδευσης μπορεί, κατόπιν αιτήματος της σχολικής διοίκησης, να ανακαλέσει την άδεια του σχετικού φορέα και να διεξαγάγει τα επίμαχα μαθήματα εντός του σχολείου.

Χρηματοδότηση

Η χρηματοδότηση της διδασκαλίας HSK είναι θέμα των αρμόδιων φορέων. Μερικές σχολικές κοινότητες συνεισφέρουν οικονομικά ή προσλαμβάνουν οι ίδιες μεμονωμένους εκπαιδευτικούς HSK. Στην πλειονότητα των σχολείων συνεισφέρουν επίσης και οι γονείς.

Οι εκπαιδευτικοί HSK

Η επιλογή και η πρόσληψη των εκπαιδευτικών HSK είναι αρμοδιότητα των αρμόδιων φορέων.

Οι αρμόδιοι φορείς διασφαλίζουν ότι οι εκπαιδευτικοί HSK που αναλαμβάνουν θέση διδασκαλίας στο Καντόνι

- διαθέτουν επαρκή παιδαγωγικά προσόντα (πτυχίο διδασκαλίας ή ισοδύναμη εκπαίδευση ή αντίστοιχη εμπειρία και επιμόρφωση),
- έχουν επαρκή προφορική γνώση της γερμανικής γλώσσας (οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να αποδεικνύουν με πιστοποιητικό ότι έχουν επιτύχει το επίπεδο B1 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις Γλώσσες),
- παρακολουθούν την ενημερωτική εκδήλωση που διοργανώνει η Υπηρεσία υποχρεωτικής σχολικής εκπαίδευσης (Volksschulamt),
- παρακολουθούν την εισαγωγική ενότητα που διοργανώνει η ανώτατη παιδαγωγική σχολή της Ζυρίχης για λογαριασμό της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης.

Εάν ένας εκπαιδευτικός HSK δεν πληροί τις ανωτέρω απαιτήσεις, η Διεύθυνση Εκπαίδευσης ζητά από τον αρμόδιο φορέα να λάβει διορθωτικά μέτρα. Η Διεύθυνση Εκπαίδευσης μπορεί, αν χρειαστεί, να ανακαλέσει την άδεια διδασκαλίας μαθημάτων HSK που αναγνωρίζονται από το Καντόνι.

Για τη διδακτική δραστηριότητα των εκπαιδευτικών HSK αποτελεί πλεονέκτημα η εξοικείωση με τις τοπικές σχολικές συνθήκες. Για το λόγο αυτό, συνιστάται στους αρμόδιους φορείς να μην αντικαθιστούν τους εκπαιδευτικούς HSK μετά από λίγα μόνο χρόνια (όχι «αρχή της εναλλαγής»).

Πληροφορίες και εγγραφή

Οι επιμέρους χορηγοί καθώς και τα τοπικά σχολεία και η Υπηρεσία υποχρεωτικής σχολικής εκπαίδευσης ενημερώνουν τα ενδιαφερόμενα παιδιά ή τους γονείς τους για την προσφορά μαθημάτων. Τα μαθήματα μπορούν να παρακολουθηθούν από το νηπιαγωγείο ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία - ανάλογα με την προσφερόμενη

γλώσσα. Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου μοιράζουν στους γονείς τον Ιανουάριο ένα έντυπο εγγραφής.

Οι γονείς εγγράφουν το παιδί τους απευθείας στο άτομο που συντονίζει τη διδασκαλία HSK του εκάστοτε φορέα. Οι φορείς ενημερώνουν τους γονείς άμεσα και εγκαίρως για τη συγκεκριμένη διδασκαλία (ώρες, τόποι, εκπαιδευτικός HSK) ή για τυχόν ακυρώσεις. Η διδασκαλία ξεκινά γενικά στην αρχή της σχολικής χρονιάς. Η εγγραφή υποχρεώνει τον μαθητή να παρακολουθεί τακτικά και ισχύει μέχρι την ακύρωση της εγγραφής από τους γονείς ή μέχρι το τέλος της υποχρεωτικής σχολικής περιόδου.

Μέσα διδασκαλίας και διδακτικό υλικό

Η αγορά μέσων διδασκαλίας αποτελεί ευθύνη των φορέων.

Συνιστάται στις σχολικές κοινότητες να διαθέτουν δωρεάν στους εκπαιδευτικούς HSK τεχνικά βοηθήματα διδασκαλίας (φωτοτυπικό και - εφόσον υπάρχει - beamer/visualiser, ηλεκτρονικό υπολογιστή, πρόσβαση στο διαδίκτυο και άλλα) καθώς και διδακτικό υλικό (κιμωλία, τετράδια, χαρτί και άλλα παρόμοια).

Ώρες διδασκαλίας και αίθουσες διδασκαλίας

Οι μαθητές και οι μαθήτριες παρακολουθούν τη διδασκαλία HSK στο νηπιαγωγείο και στην 1η τάξη του δημοτικού σχολείου το πολύ δύο διδακτικές ώρες την εβδομάδα και στις επόμενες τάξεις τέσσερις ώρες την εβδομάδα. Εάν είναι δυνατόν, τα μαθήματα HSK πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια των κανονικών ωρών του ωρολογίου προγράμματος (8 π.μ. έως 12 μ.μ., 13.30 μ.μ. έως 17.00 μ.μ.). Μπορούν επίσης να πραγματοποιηθούν αντί των κανονικών μαθημάτων για μέγιστο αριθμό δύο διδακτικών ωρών. Σε αυτή την περίπτωση, τα εν λόγω παιδιά απαλλάσσονται από τα αντίστοιχα μαθήματα.

Την άνοιξη κάθε έτους, οι φορείς διοργάνωσης των μαθημάτων ζητούν από τους υπευθύνους του τοπικού σχολείου να τους παραχωρήσουν σχολικό χώρο και αναφέρουν τις επιθυμητές ώρες διδασκαλίας. Οι οριστικές ώρες καθορίζονται μετά από συνεννόηση μεταξύ των φορέων και των τοπικών υπευθύνων.

Κατά κανόνα, η διδασκαλία HSK πραγματοποιείται σε αίθουσες δημόσιων σχολείων, κατά το δυνατόν κοντά στον τόπο κατοικίας των παιδιών. Εάν είναι δυνατόν, οι σχολικές κοινότητες παρέχουν δωρεάν κατάλληλες σχολικές αίθουσες. Οι εκπαιδευτικοί HSK διασφαλίζουν την τήρηση του εσωτερικού κανονισμού.

Στην αρχή της σχολικής χρονιάς, οι φορείς ενημερώνουν τους τοπικούς υπεύθυνους του αντίστοιχου σχολείου για την οριστική οργάνωση των μαθημάτων (τάξεις, ώρες, αίθουσες, εκπαιδευτικοί HSK). Οι φορείς αποστέλλουν τις πληροφορίες αυτές και στην Υπηρεσία υποχρεωτικής σχολικής εκπαίδευσης, που χρησιμοποιεί τις πληροφορίες αυτές για να ενημερώνει για τη διδασκαλία HSK και να υποστηρίζει το συντονισμό της.

Συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών HSK και του τοπικού σχολείου.

Συνιστάται οι εκπαιδευτικοί του σχολείου και της διδασκαλίας HSK να επιδιώκουν αμοιβαίες επαφές. Είναι σκόπιμο οι διευθυντές του σχολείου να προσκαλούν τους εκπαιδευτικούς HSK σε σχολικά συνέδρια που αφορούν θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος. Μπορούν επίσης να προσκαλούν τους εκπαιδευτικούς HSK σε μια συνάντηση ανταλλαγής – για παράδειγμα ετησίως. Ο στόχος αυτών των συναντήσεων μπορεί να είναι η γνωριμία μεταξύ τους, η ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών ή η συζήτηση κοινών προβλημάτων.

Η διδασκαλία HSK αποτελεί προσφορά στο πλαίσιο της υποχρεωτικής σχολικής εκπαίδευσης. Είναι σκόπιμο οι εκπαιδευτικοί HSK να συμμετέχουν στις δραστηριότητες του σχολείου και στις διαδικασίες ανάπτυξης του σχολείου. Ιδιαίτερα τα σχολεία με υψηλό ποσοστό δίγλωσσων ή πολύγλωσσων παιδιών επωφελούνται από τη θεσμοθετημένη συνεργασία. Αυτό μπορεί να σημαίνει την από κοινού υποστήριξη μεμονωμένων παιδιών, την υλοποίηση πολύγλωσσων και *διαπολιτισμικών* μαθησιακών προγραμμάτων ή την από κοινού ενημέρωση και συμβουλευτική των γονέων. Από αυτή τη συνεργασία μπορούν να επωφεληθούν όχι μόνο οι εκπαιδευτικοί της κανονικής τάξης, αλλά και ειδικευμένο προσωπικό του σχολείου, όπως οι δάσκαλοι της γερμανικής ως δεύτερης γλώσσας (DaZ). Οι εκπαιδευτικοί HSK που διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα ασχολούνται με επιτυχία με τη

διαπολιτισμική μετάφραση και διαμεσολάβηση. Είναι ιδιαίτερα σκόπιμο να συμμετέχουν οι εκπαιδευτικοί HSK σε αξιολογήσεις που αφορούν τους μαθητές που διδάσκουν: σε μαθησιακές αξιολογήσεις, σε επιτόπιες συζητήσεις στο σχολείο, σε αποφάσεις για τη σταδιοδρομία.

Η Υπηρεσία υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης συνιστά στα σχολεία με υψηλό ποσοστό δίγλωσσων ή πολύγλωσσων παιδιών να θεωρούν τη διδασκαλία HSK ως μέρος της γλωσσικής υποστήριξης και να την εντάξουν στο τοπικό σχολικό πρόγραμμα.

Υποστήριξη της συνεργασίας μεταξύ σχολείου και γονέων

Η συνεργασία μεταξύ του σχολείου και των γονέων έχει μεγάλη επίδραση στη μάθηση και τη σχολική επιτυχία των παιδιών και των εφήβων. Έχει θετική επίδραση στη μαθησιακή επιτυχία εάν οι εκπαιδευτικοί HSK βρίσκονται σε τακτική επαφή με τους γονείς, τους ενημερώνουν για το τι συμβαίνει στο σχολείο και συζητούν μαζί τους για το πώς μπορούν να υποστηρίξουν τα παιδιά τους στη μάθησή τους.

Οι εκπαιδευτικοί HSK μπορούν να υποστηρίξουν τους εκπαιδευτικούς του σχολείου στη συνεργασία τους με τους γονείς. Για παράδειγμα, συνεργάζονται με τους γονείς σε εκδηλώσεις ή μεταφράζουν κατά τη διάρκεια ατομικών συζητήσεων. Μπορούν επίσης να ασχοληθούν με τη *διαπολιτισμική* διαμεσολάβηση, η οποία απαιτεί καλή γνώση δύο γλωσσών και σχολικών συστημάτων. Παρέχουν τέτοιες υπηρεσίες κατόπιν συμφωνίας με τους εκπαιδευτικούς και τις σχολικές αρχές.

Συνεργασία με τα σχολικά συμβούλια

Οι τοπικές σχολικές αρχές βοηθούν να διασφαλιστεί ότι η διδασκαλία HSK μπορεί να διεξαχθεί υπό καλές συνθήκες στο πλαίσιο της υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης. Συνιστάται να ορίσουν ενδεχομένως ένα άτομο υπεύθυνο για τον συντονισμό στην κοινότητα ή τη σχολική μονάδα. Το πρόσωπο αυτό είναι υπεύθυνο για την έγκαιρη διευθέτηση του προγραμματισμού του ωρολογίου προγράμματος και των απαιτήσεων σε αίθουσες και για την προώθηση της συνεργασίας.

Συνεργασία και συντονισμός σε επίπεδο Καντονιού

Από την πλευρά της Διεύθυνσης εκπαίδευσης, η Υπηρεσία υποχρεωτικής σχολικής εκπαίδευσης είναι αρμόδια για τον συντονισμό και τη διοικητική υποστήριξη της διδασκαλίας HSK. Από την πλευρά των παρόχων, κάθε φορέας ορίζει ένα άτομο υπεύθυνο για τον συντονισμό σε τοπικό και καντονιακό επίπεδο, το οποίο συνεργάζεται με την Υπηρεσία υποχρεωτικής σχολικής εκπαίδευσης.

Δύο επιτροπές διασφαλίζουν την ανταλλαγή σημαντικών πληροφοριών, την αποσαφήνιση εννοιολογικών και οργανωτικών ζητημάτων και τη συζήτηση παιδαγωγικών πτυχών. Πρόκειται για τη «Διάσκεψη HSK» και την «Επιτροπή της Διάσκεψης HSK». Στη «Διάσκεψη HSK» εκπροσωπούνται οι φορείς και οι εκπρόσωποι των ρυθμιστικών δομών (εκάστοτε ένας εκπρόσωπος του διδακτικού προσωπικού, της διεύθυνσης, των καθηγητών γερμανικών ως δεύτερης γλώσσας (DaZ) και των σχολικών προεδρείων). Επιπλέον, στη συνεδρίαση της επιτροπής HSK συμμετέχει και η Ανώτατη Παιδαγωγική Σχολή της Ζυρίχης, η οποία διεξάγει τη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών HSK για λογαριασμό της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης. Στην επιτροπή της Διάσκεψης HSK συμμετέχουν οι εκλεγμένοι εκπρόσωποι των φορέων HSK.

Οι φορείς HSK υποβάλλουν τακτικά εκθέσεις για τις δραστηριότητές τους στην Υπηρεσία υποχρεωτικής σχολικής εκπαίδευσης. Για τον σκοπό αυτό, υποβάλλουν αίτηση για συγκεκριμένα ερωτήματα και υποβάλλουν τα προγράμματα διδασκαλίας τους και άλλα έγγραφα μεταφρασμένα στα γερμανικά.

Παράρτημα II: Επίπεδα και θέματα – μια επισκόπηση

Αυτός ο κατάλογος θεμάτων προορίζεται ως βοήθημα για τον προγραμματισμό και τη διαμόρφωση της διδασκαλίας. Παρέχει μια επισκόπηση σχετικά με το ποια θέματα μπορούν να εξεταστούν στο κάθε σχολικό επίπεδο στη διδασκαλία **HSK**. Περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό προτεινόμενων θεμάτων. Λόγω του περιορισμένου αριθμού διδακτικών ωρών, ο εκπαιδευτικός πρέπει να κάνει μια επιλογή.

Τα θέματα αποτελούν επίσης μέρος του Προγράμματος διδασκαλίας **21** και εξετάζονται στην κανονική τάξη του σχολείου. Ο τομέας δεξιοτήτων του Προγράμματος διδασκαλίας **21** που αντιστοιχεί στα θέματα είναι συνδεδεμένος στον Παρακάτω κατάλογο.

Θέμα

Εγώ και οι άλλοι – ζώντας μαζί

Σύνδεσμος του θέματος στο Πρόγραμμα διδασκαλίας **21**:

[NMG.10](#) | [RKE.1](#) | [RKE.2](#) | [RKE.5](#)

Κύκλος 1

- Γνωριμία, χαιρετισμός, συστάσεις
- Τρόποι και κανόνες καλής συμπεριφοράς - νηπιαγωγείο / σχολείο: Κανόνες, διαδικασίες και πρότυπα, τελετουργικά
- Κάνοντας ή βιώνοντας κάτι μαζί με άλλους. Φιλία. Καυγάδε.- Τι μπορώ ήδη να κάνω μόνος μου

Κύκλος 2

- Διαφορετικές ομάδες και πολιτισμοί: ίδιοι και διαφορετικοί κανόνες και αξίες, αμοιβαίος σεβασμός και αμοιβαία αναγνώριση, συγκρούσεις και στρατηγικές επίλυσής τους.
- Ποιος είμαι εγώ: τι με κάνει να είμαι εγώ, πού ανήκω;
- Ρόλοι των φύλων: Αγόρια – κορίτσια
- Δικαιώματα των παιδιών

Κύκλος 3

- Άτομο και ομάδα, ανήκω και είμαι ξένος
- Συνύπαρξη πλειοψηφιών και μειονοτήτων: Ρατσισμός, τρέχουσες συζητήσεις και γεγονότα
- Πρότυπα και είδωλα: από τον αθλητισμό, την επιστήμη, τον πολιτισμό και την ιστορία
- Σχέσεις με το δικό μας και το αντίθετο φύλο (επίσης προσδοκίες ανάλογα με την κουλτούρα)
- Ανθρώπινα δικαιώματα

Θέμα

Οικογένεια

Σύνδεσμος του θέματος στο Πρόγραμμα διδασκαλίας **21:**

[NMG.10](#) | [RKE.2](#) | [RKE.5](#)

Κύκλος 1

- Η οικογένειά μου και οι συγγενείς - Κανόνες και πρότυπα στην οικογένεια

Κύκλος 2

- Κατανομή εργασίας και καθηκόντων στην οικογένεια
- Ιστορία της οικογένειάς μου: Γενιές και γενεαλογικό δέντρο
- Διαφορετικές μορφές οικογένειας

Κύκλος 3

- Ρόλοι των μελών της οικογένειας: αλλαγή με την πάροδο του χρόνου, πολιτισμικές διαφορές
- Η (δική μου) κατανόηση των ρόλων
- Λειτουργίες και μορφές της οικογένειας σε σχέση με την ιστορία και τον πολιτισμό
- Οι δικές μου αξίες. Ηθική

Θέμα

Παιχνίδι και ελεύθερος χρόνος

Σύνδεσμος του θέματος στο Πρόγραμμα διδασκαλίας **21:**

[NMG.10](#) | [RKE.5](#)

Κύκλος 1

- Παίζουμε μαζί, σε διαφορετικούς χώρους, με διαφορετικά παιχνίδια. Σύγχρονα και παραδοσιακά παιχνίδια και παιχνίδια.
- Ελεύθερος χρόνος και χόμπι
- Εργασία και εξοπλισμός εργασίας

Κύκλος 2

- Αναψυχή και ξεκούραση
- Δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου. Αθλήματα. Ομάδα συνομηλίκων. Σύλλογοι
- Χρήση ψηφιακών και άλλων μέσων
- Διαφήμιση

Κύκλος 3

- Αναψυχή και ξεκούραση
- Δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου. Λέσχη νέων. Νεανικές κουλτούρες (μουσική, γλώσσα). Ομάδα συνομηλίκων. Σύλλογοι
- Χρήση ψηφιακών και άλλων μέσων
- Διαφήμιση

Θέμα

Κατοικία, συνοικία και πόλη

Σύνδεσμος του θέματος στο Πρόγραμμα διδασκαλίας **21:**

[NMG.8](#) | [RZG.3](#) | [RZG.4](#)

Κύκλος 1

- Περιβάλλον στο νηπιαγωγείο / στο σχολείο
- Το διαμέρισμά μας / το σπίτι μας και το περιβάλλον

Κύκλος 2

- Σπίτια και κατοικίες

Κύκλος 3

- Στέγαση και αρχιτεκτονικά στυλ. Ιστορικές εξελίξεις

Θέμα

Εορτασμοί, έθιμα και μόδες

Σύνδεσμος του θέματος στο Πρόγραμμα διδασκαλίας **21:**

[NMG.7](#) | [RZG.2](#)

Κύκλος 1

- Γενέθλια και άλλοι σημαντικοί εορτασμοί, διαφορετικοί τύποι εορτασμών
- Ενδύματα και διαφορετική ενδυμασία ανάλογα με την περίσταση

Κύκλος 2

- Εορτασμός των εορτών με διαφορετικό τρόπο. Θρησκευτικές παραδόσεις
- Η μόδα της ένδυσης στο πέρασμα του χρόνου. Επαγγελματική ενδυμασία, ενδυμασία και ρόλος/ θέση, επώνυμα προϊόντα

Κύκλος 3

- Κουλτούρα εξόδου και πάρτι
- Μόδα και ιεροτελεστίες στην πάροδο του χρόνου

Θέμα

Υγεία και φαγητό

Σύνδεσμος του θέματος στο Πρόγραμμα διδασκαλίας **21:**

[NMG.1](#) | [NT.7](#)

Κύκλος 1

- Το σώμα μου και το ανθρώπινο σώμα: τα μέρη του, η σωματική ακεραιότητα του εαυτού μου και των άλλων. Πέντε αισθήσεις
- Υγιεινή
- Ιατρική περίθαλψη
- Υγιεινά τρόφιμα και ποτά, διατροφικές συνήθειες

Κύκλος 2

- Υγεία και ασθένεια, υγιεινός τρόπος ζωής
- Από πού προέρχεται το φαγητό, λαχανικά και φρούτα ανάλογα με την εποχή

Κύκλος 3

- Αθλητισμός, εθισμός
- Διατροφή. Διαφορετικές διατροφικές κουλτούρες ανάλογα με τον πολιτισμό, την ιστορία και το περιβάλλον

Θέμα

Γεωγραφία

Σύνδεσμος του θέματος στο Πρόγραμμα διδασκαλίας **21:**

[NMG.8](#)

Κύκλος 1

- Γεωγραφικοί όροι από το πεδίο εμπειρίας των παιδιών (τόπος διαμονής, χώρες καταγωγής, Ελβετία, γειτονική χώρα, κ.λπ.). Όροι χωρικού προσανατολισμού.
- Η χώρα καταγωγής μου: Επισκόπηση της γεωγραφίας, του κλίματος

Κύκλος 2

- Σημαντικά φυσικά ύδατα, βουνά και πόλεις στις χώρες καταγωγής

Κύκλος 3

- Γεωγραφικά χαρακτηριστικά περιοχών στις χώρες προέλευσης

Θέμα

Φύση και τεχνολογία

Σύνδεσμος του θέματος στο Πρόγραμμα διδασκαλίας **21:**

[NMG.2](#) | [NMG.3](#) | [NMG.4](#) | [NT.1](#) | [NT.2](#) | [NT.8](#) | [NT.9](#)

Κύκλος 1

- Ζώα, οικιακά ζώα, ζώα και φυτά, δάσος
- Φρούτα και λαχανικά. Τέσσερα στοιχεία
- Εποχές και αλλαγές στη φύση
- Όροι που σχετίζονται με τον χρόνο (έτος, μήνας, εβδομάδα, ημέρα, ώρα, βράδυ, μεσημέρι, χθες, σήμερα, αύριο, κ.λπ.), ώρες
- Οικιακές συσκευές
- Μέσα μεταφοράς που χρησιμοποιούν τα ίδια τα παιδιά (ποδήλατο, πατίνι, σκούτερ, κ.λπ.)

Κύκλος 2

- Είδη ζώων και φυτών
- Αλυσίδα διατροφής
- Καιρός και πρόγνωση καιρού
- Προστασία του περιβάλλοντος, περιβαλλοντικές καταστροφές
- Ψηφιακά παιχνίδια και συσκευές επικοινωνίας

Κύκλος 3

- Οικολογία, περιβαλλοντικοί κίνδυνοι και προστασία του περιβάλλοντος (συμπεριλαμβανομένης της ανακύκλωσης και της διάθεσης των αποβλήτων)
- Τρέχουσες συζητήσεις από την επιστήμη (πειράματα σε ζώα, γενετική έρευνα, κ.λπ.)
- Ψηφιακά παιχνίδια και συσκευές επικοινωνίας

Θέμα

Λογοτεχνία και τέχνη

Σύνδεσμος του θέματος στο Πρόγραμμα διδασκαλίας **21:**

[Γλώσσες](#)

Κύκλος 1

- Τραγούδια. Ρίμες και στίχοι. Παραμύθια. Εικονογραφημένα βιβλία
- Χρώματα. Ταινίες
- Δημιουργία έργων από τα ίδια τα παιδιά και συζήτηση γι' αυτό με άλλους

Κύκλος 2

- Ποιήματα, θρύλοι, μύθοι. Διαπολιτισμική βιβλιοθήκη
- Ταινίες

Κύκλος 3

- Λογοτεχνικά παραδείγματα από την κλασική και τη σύγχρονη περίοδο
- Ταινίες
- Εικαστικές τέχνες, μουσική και άλλες μορφές τέχνης. Καλλιτέχνες

Θέμα

Παρελθόν και ιστορία

Σύνδεσμος του θέματος στο Πρόγραμμα διδασκαλίας **21:**

[NMG.9](#) | [RZG.6](#) | [RZG.7](#) | [RZG.8](#) | [RKE.4](#)

Κύκλος 1

- «Όταν ήμουν μικρό παιδί»
- Διαφορές παλιά – σήμερα
- Προσωπικές εμπειρίες στις χώρες καταγωγής: Ταξίδια, διακοπές

Κύκλος 2

- Ιστορία της οικογένειάς μου. Μετανάστευση
- Ιστορία των χωρών καταγωγής: Σημαντικά γεγονότα, μύθοι για την προέλευση

Κύκλος 3

- Η βιογραφία μου (π.χ., σχετικά με τη μάθηση ή τις γλώσσες)
- Τρέχουσες κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις στις χώρες καταγωγής
- Θρησκείες και κοσμοθεωρίες
- Πολιτική παιδεία (π.χ., εκλογές και ψηφοφορία)

Θέμα

Ο κόσμος της εργασίας και της εκπαίδευσης

Σύνδεσμος του θέματος στο Πρόγραμμα διδασκαλίας **21:**

[NMG.6](#) | [WAH.1](#) | [WAH.2](#) | [WAH.3](#)

Κύκλος 1

- Επαγγέλματα γνωστά από το προσωπικό περιβάλλον. Επαγγέλματα στο σχολείο και στον δημόσιο χώρο (φιλοξενία, αστυνομία, νοσοκομείο, πωλήσεις, κ.λπ.).

Κύκλος 2

- Το επάγγελμα των ονείρων μου. Υποδειγματικές προσωπικότητες από διάφορα επαγγέλματα
- Σημασία της εκπαίδευσης και της εργασίας

Κύκλος 3

- Επιλογή επαγγέλματος και μετάβαση στον κόσμο της εργασίας ή σε ένα σχολείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελβετία και στις χώρες καταγωγής: Επαγγέλματα και προϋποθέσεις, διαφορές μεταξύ των χωρών
- Επάγγελμα και ταυτότητα. Χρήση των γλωσσικών και διαπολιτισμικών δεξιοτήτων των ίδιων των παιδιών. Θέματα που αφορούν το φύλο.
- Οικονομία: διάφοροι τομείς, ιστορική εξέλιξη, ανεργία, συνδικάτα

Παράρτημα III: Βιβλιογραφία

Αυτό το παράρτημα περιλαμβάνει τη βιβλιογραφία που αναφέρεται στο κείμενο. Μια ευρύτερη επιλογή υλικού, βιβλιογραφίας και άλλων πηγών σχετικά με την ανάπτυξη της πρώτης γλώσσας και την πολυγλωσσία μπορείτε να βρείτε στον ιστότοπο της Υπηρεσίας υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης: www.zh.ch/hsk

Τμήμα Διεθνούς Εκπαιδευτικής Ανάπτυξης (International Projects in Education) της Ανώτατης Παιδαγωγικής Σχολής Ζυρίχης (2018): Materialien für den herkunftssprachlichen Unterricht; Umgang mit Dialekt und Standardsprache, Zürich: Ανώτατη Παιδαγωγική Σχολή της Ζυρίχης.

Διεύθυνση Εκπαίδευσης του Καντονιού της Ζυρίχης (2017): Lehrplan für die Volksschule des Kantons Zürich.

Giudici, Anja und Bühlmann, Regina (2014): Unterricht in Heimatlicher Sprache und Kultur HSK. Eine Auswahl guter Praxis in der Schweiz, Bern: Γενική Γραμματεία EDK.



